

ЦІ МОЖНА
КАНКУРЫ ПАВАЦЬ
З INSTAGRAM
І ТІКТОК? **ЧЫРВОНКА**

Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.

Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

12 МАЯ 2022 г.

ЧАЦВЕР

№ 91 (29713)

ДЗЕ СТУДЭНТЫ
МОГУЦЬ ЗНАЙСЦІ
РАБОТУ НА ЛЕТА

ЧЫРВОНКА

ЦЫТАТА ДНЯ

Ігар ПЕТРЫШЭНКА,
намеснік прэм'ер-міністра:

«Пытанню правапарушэнняў непаўналетніх у сферы незаконнага абароту наркатычных сродкаў аддаецца асабліва ўвага. Праводзіцца пастаянная комплексная, мэтанакіраваная работа па прафілактыцы наркаманіі сярод дзяцей і моладзі. У прыватнасці, на ўзроўні розных дзяржаўных органаў — гэта і праваахоўная сістэма, Мінадукацыі, Міністэрства аховы здароўя, Мінпрацы, і іх адпаведныя структуры на месцах. Мы ўзнімаем гэтую тэму на бацькоўскіх сходах, дзе напярэджваем аб розных відах адказнасці, у першую чаргу крымінальнай — за ўчыненне злачынстваў, звязаных з незаконным абаротам наркотыкаў і наркаспажываннем. Мы таксама аналізуем увесь комплекс мер, прыняты на ўзроўні дзяржавы, як эфектыўна ён рэалізоўваецца ў маладзёжным, падлеткавым асяроддзі».

Каля калыскі Песняра

Дзяніс і Любоў КАВАЛЬЧУКІ з Мазыра з дочкамі Аляксандрай і Кацярынай і малодшым сынам Мікалаем цяпер адпачываюць у адраўленчым цэнтры «Алеся» — побач з Радашковічамі. Любяць вандраваць і адкрываць знаквы і прыгожыя мясціны.

Таму прыехалі на радзіму Янкі Купалы ў Вязынку — гэта зусім недалёка. І дарослыя, і малыя былі вельмі задаволеныя, убачыўшы калыску Песняра і вясновую Вязынку.

Анатоль КЛЯШЧУК, фота аўтара.

КОРАТКА

- Мінгарвыканкам і аблвыканкамы правядуць 14 мая прамыя тэлефонныя лініі.
- Праект «Сучасная медыцына ў рэгіёны» павялічыць прафесійны патэнцыял медыкаў цэнтральных раённых бальніц Беларусі.
- Зборная Беларусі па біятлоне пачала трэнерачны збор у «Раўбічах».
- Адвакаты 12 мая бясплатна пракансультуюць шматдзетныя сем'і.

Размова па сутнасці

СИТУАЦЫЯ НЯПРОСТАЯ, АЛЕ ДАЕ НОВЫЯ МАГЧЫМАСЦІ

Эксперты абмеркавалі лёс
беларускай эканомікі

У інфармацыйным агенцтве «Мінск-навіны» прайшло чарговае пасяджэнне «Дэпутацкага клуба». Гэтым разам яно было прысвечанае адной з самых актуальных тэм — беларускай эканоміцы ва ўмовах санкцыйнага ціску.

«Журналістаў, дэпутатаў, грамадства і краўнікоў, што ўзначальваюць нашы прадпрыемствы, хвалюе, як адчувае сябе эканоміка Мінска, а шырэі — Беларусі. Як паўнянецца наша падатковая база, ад якой потым мы, дакладней, вы будзеце размяркоўваць нашы сацыяльныя гарантыі на ўсе пласты грамадства. Міністр эканомікі Беларусі, каментуючы ўмовы, у якіх сёння існуе наш рэальны сектар, назваў прадпрымаемыя санкцыі не проста палітыкай удушэння, а спробай правесці супраць нас палітыку эканамічнага генацыду», — сказаў Андрэй КРЫВАШЭУ, генеральны дырэктар «Мінск-навіны», адкрываючы пасяджэнне.

СТАР. 3

Мы побач!

СКЛАДАНАЯ, КАРПАТЛІВАЯ І ЧАСТА НЯБАЧНАЯ РАБОТА

Як валанцёры і супрацоўнікі Чырвонага Крыжа дапамагаюць пажылым і не толькі

Летась каля чвэрці мільёна чалавек атрымалі дапамогу Беларускага Чырвонага Крыжа. Адзінокія пажылыя грамадзяне, дзеці, якія засталіся без бацькоў, людзі з ментальнымі расстройствамі, тыя, хто вярнуўся з месцаў пазбаўлення волі і хто меў патрэбу ў дапамозе падчас пандэміі — літаральна ўсім уразлівым катэгорыям аказваюць падтрымку супрацоўнікі і валанцёры Чырвонага Крыжа.

СТАР. 3

ISSN 1990 — 763X

9 771990 763008

Уладзімір АНДРЭЙЧАНКА:

«Беларускі народ салідарны з тымі, хто выступае супраць фашызму і яго ідэалогіі»

Падзеі, якія здарыліся ў Рызе 10 мая, калі трактарам прыбралі кветкі, якія жыхары горада паклалі на Дзень Перамогі каля помніка Вызваліцелям, ускалілі беларускую грамадскасць. Старшыня Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Уладзімір Андрэйчанка так пракаментываў гэты акт вандалізму:

«Раніцай 10 мая ў Рызе трактарам згразлі кветкі, ускладзеныя ў Дзень Перамогі да помніка Вызваліцелям. Нашчадкі латышскіх нацыстаў, якія абвясцілі 9 мая Днём памяці ахвяр ва Украіне, вырашылі выкрасці з гісторыі ўсе згадкі пра подзвіг савецкага народа. Але рычане ўжо 11 мая зноў прынеслі кветкі да помніка і арганізавалі «народны дзюро» па абароне памяці.

Гэты ярскі прыклад сведчыць аб тым, што нават у прафашысцкіх еўрапейскіх краінах ёсць здаровыя сілы, якія выступаюць супраць нацызму, гатовыя абараняць уласныя ідэалы і берагчы сапраўдныя каштоўнасці. Літоўцы, латышы, эстонцы, украінцы і палякі ў большасці сваёй міралюбівыя, добрыя і прыстойныя людзі. Яны заложнікі сваіх урадаў, якія выконваюць чужую волю, якія абараняюць інтарэсы закулісных лямкаводаў, якіх не хвалюе нішто, акрамя ўласнай выгады.

Ваіна з помнікамі, адраджэнне фашысцкай ідэалогіі, знішчэнне культурнай спадчыны, татальныя абмежаванні, забароны і санкцыі — гэта той інструментарый, які выкарыстоўваецца сёння заходнімі светамі для захавання ўласнага дамінавання.

Спробы «здушыць» іншадумства, перапісаць гісторыю нараджаюць хвалю пратэсту і абурэнні, прымушаюць людзей падымца на яе абарону. Тысячы рычан прадэманстравалі сваю пазіцыю, паўторна ўсклаішы кветкі да мемарыяла Вызваліцеляў. Беларускі народ, які страціў кожнага трэцяга ў Вялікай Айчыннай вайне, салідарны з тымі, хто выступае супраць фашызму і яго ідэалогіі.

Сёння зноў актуальныя словы Юліуса Фучыка: «Людзі! Будзьце пільныя! Спыніце фашызм!»

Раман ГАЛОЎЧАНКА:

«Сітуацыя ў будаўнічай галіне выклікае заклапочанасць»

Прэм'ер-міністр Раман Галоўчанка падчас рабочай камандзіроўкі ў Магілёўскую вобласць разгледзеў праблемы будаўнічай сферы на нарадзе ў аблвыканкаме.

Па словах кіраўніка ўрада, будаўнічая галіна адносіцца да ліку ключавых для эканомікі і шмат у чым вызначае не толькі эканамічны рост, але і вырашэнне сацыяльных задач дзяржавы. «Гэта сфера з'яўляецца своеасаблівым індэксатарам эканамічных працэсаў, якія адбываюцца. Таму выклікаюць заклапочанасць некаторыя тэндэнцыі, якія складваюцца ў гэтай сферы», — цытуе прэм'ер-міністра БелТА.

Адным з ключавых пытанняў Раман Галоўчанка назваў тэндэнцыю да скарачэння аб'ёмаў будаўніча-мантажных і падрадных работ у краіне. Спадарожным фактарам з'яўляецца рост цэн на сыравіну і матэрыялы для будаўніцтва. «Для мяне стала заканамерным пытанне аб тым, ці не варта нам узмаціць дзяржаўнае ўздзеянне ў частцы рэгулявання цэн на сыравіну і матэрыялы, якія выкарыстоўваюцца ў будаўніцтве пазабюджаных аб'ектаў. У любым выпадку мы не з'яўляемся прыхільнікамі татальнага рэгулявання цэн. Тым не менш у перыяд складаных працэсаў, якія адбываюцца, умяшненне дзяржавы з пункту гледжання рэгуляторыкі неабходна. Гэта дапаможа скараціць недзе кан'юктурныя, а недзе спекулятыўныя фактары», — сцвярджаў прэм'ер.

Ён таксама падкрэсліў, што ўсе працэсы ў эканоміцы павінны быць збалансаваны. «Ужо аб гэтым гаварыў неаднаразо-

ва: многія камерсанты, дзяржаўныя і прыватныя, на гэтым полі імкнуцца атрымаць кан'юктурны прыбытак, што ў прычыне павінна выкараняцца. І калі на гэтым этапе неабходна правесці нейкія дзяржаўныя ўмяшанні ў пытанні рэгулятыўных норм, значыць, правядзеім. Калі прыёмем іншае рашэнне, значыць, будзем дзейнічаць па-іншаму», — падкрэсліў ён.

Раман Галоўчанка папярэдзіў, што не варта спрабаваць скарыстацца гэтым момантам і вырашаць за кошт насельніцтва і рэальнага сектара эканомікі застарэлыя праблемы будпрадпрыемстваў, у тым ліку звязаныя з неэфектыўнымі выдзеламі дзейнасці.

Пасля нарады прэм'ер-міністр запэўніў, што жыллёвая праграма для шматдзетных сем'яў, іншых ільготных катэгорый у краіне будзе выканана. Што да камерцыйных ставак, работа над гэтым працягваецца. Раман Галоўчанка прывёў у прыклад Расійскую Федэрацыю, дзе зараз патрою апускаецца стаўка рэфінансавання. «Чакам, што такі працэс будзе ў нас. Разумею актуальнасць пытання: гэта не толькі жыллё, але і ў цэлым сфера спажывецкага Kredyтавання, якая звужалася. А гэта той рэсурс для нацыянальнай эканомікі, які трэба задзейнічаць. У бліжэйшы час рэзкага зніжэння ставак не будзе. «Аднак у розныя перыяды нашага жыцця стаўкі ўзніжваліся, лютым выражталіся назад: бывала, што яны даходзілі да 40 працэнтаў і вышэй. Потым адзірываліся назад, сітуацыя выраўноўвалася. Я ўпэўнены, што мы справімся і з гэтым перыядам», — падкрэсліў прэм'ер-міністр.

Год гістарычнай памяці

Не саромецца гаварыць пра сваё

Навучальныя дапаможнікі і наступальная інфармацыйная работа — адны з інструментаў захавання гістарычнай памяці. Такой думкай з журналістамі падзяліўся кіраўнік Адміністрацыі Прэзідэнта Ігар СЕРГЕЕНКА на пасяджэнні Рэспубліканскага савета па гістарычнай палітыцы.

Паводле рэктара Акадэміі кіравання пры Прэзідэнце Беларусі Вячаслава ДАНИЛОВІЧА, у Беларусі створана добрая база для захавання гісторыі і гістарычнай памяці: напрацавана вялікая колькасць манаграфічных даследаванняў, розных выданняў, звязаных з Другой сусветнай вайной, распрацавана і зацверджана праграма патрыятычнага выхавання насельніцтва, якая будзе рэалізоўвацца ўсім дзяржаўнымі структурамі нашай краіны.

«І тое, што мы бачылі на працягу 9 Мая, падчас правядзення святочных мерапрыемстваў, дастаткова шырока асвятлялася ў СМІ. Сустрачы, мерапрыемствы, ушанаванне ветэранаў, наведванне памятных мясцін. Гэта не толькі датычыцца гісторыі Вялікай Айчыннай вайны — у гісторыі Беларусі маса цікавых перыядаў, якія патрабуюць дадатковага вывучэння. І не проста вывучэння, а адпаведнага асвятлення ў СМІ і дзяржаўнага да насельніцтва: не толькі да моладзі, а да розных катэгорый», — перадае словы Ігара Сергеенкі БелТА.

Ён раскажаў, што з новага навучальнага года ў ВУНУ пачне выкладацца курс гісторыі Беларускай дзяржаўнасці, які павінен быць цікавым і даступным для студэнтаў розных профіляў. «У нас ёсць пэцітомнае выданне Нацыянальнай акадэміі навук. Але гэта ў большай ступені для спецыялістаў, гісторыкаў, вучоных. Падрыхтаваны рабочай групай адпаведны праект падручніка павінен быць цікавым, даступным, вельмі кампактным, каб выклікаў цікавасць не толькі ў спецыялістаў гуманітарнага профілю, але і студэнтаў, якія вывучаюць тэхнічныя дысцыпліны. Гэта значыць, павярнуцца яшчэ раз тварам да нашай гісторыі», — адзначыў Ігар Сергеенка.

«Але гэта не значыць, што зроблена ўсё», — сказаў Вячаслаў Данилович і дадаў, што патрыятычнае выхаванне павінна ахопліваць усё наша грамадства, пачынаючы з сям'і і да дзіцячага садка, школы, сярэдняй спецыяльнай і вышэйшай навучальнай устаноў.

«Гэтыя рэчы пастаянна павінны прысутнічаць у нашым жыцці. Патрыёт — нармальнае з'ява для любой дзяржавы. Патрыёт — той чалавек, які любіць сваю краіну, карысны і для грамадства, і для дзяржавы і не думае толькі аб сваіх асабістых інтарэсах», — адзначыў рэктар.

Ён таксама дадаў, што беларусам трэба ведаць гісторыю сваёй дзяржаўнай сімволікі і сэнс, які ў яе закладзены.

«Трэба ведаць гісторыю сваёй сімволікі, што яна сімвалізуе і які сэнс закладзены ў герб і сцяг. А сэнс вельмі вялікі, пазітыўны і глыбокі. Так, правобраз гэтага сцяга прыняты ў 1951 годзе, але сам арнамент на сцягу — вялізны пазітыўны пасыл ад нашых далёкіх продкаў. Тысячагоддзямі ён выкарыстоўваўся на нашай зямлі», — перадае словы Вячаслава Даниловича БелТА.

Тое, што яднае

«ТАКОГА НЕ ЎБАЧЫШ У ІНТЭРНЭЦЕ»

Пераможцы рэспубліканскіх алімпіады па вучэбных дысцыплінах і навучэнцы Спецыялізаванага ліцэя МУС наведвалі з экскурсіяй Палац Незалежнасці

Будынак ужо даўно арганічна ўпісаўся ў ландшафт беларускай сталіцы. Убачыць яго як звонку, а тым больш унутры жадаюць многія жыхары краіны, а таксама яе госці. Такая магчымасць ёсць: рэгулярна для самых разнастайных дэлегацый з розных рэгіёнаў краіны Палац Незалежнасці адчыняе свае дзверы. Паказваць славу тасць Мінска, месца, дзе прымаюцца самыя важныя дзяржаўныя рашэнні, — жаданне Прэзідэнта.

Гэтым разам гонар агледзець велічныя залы, кожна з якіх мае сваю гісторыю, унікальнае творчае аздабленне, выпай найлепшым у вучобе школьнікам Віцебска, а таксама тым, хто плануе прысвяціць сваё жыццё служэнню Айчыне.

Пачалася экскурсія з наведвання галоўнай цырыманіяльнай пляцоўкі нашай краіны. Тут маладыя людзі даведваліся аб дэталі і цікавых фактах, звязаных з будаўніцтвам Палаца Незалежнасці. У прыватнасці, хлопцы і дзяўчаты ўзялі тое, што ва ўзвядзенні аб'екта ўдзельнічалі выключна беларускія майстры. Дарэчы, пры будаўніцтве палаца прымянялася ўсё, што можна вырабіць у краіне. Кожная зала — прадмет мастацтва. Кожная дэталі інтэр'ера — уласны почырк беларускіх майстроў, якімі багатая наша краіна.

Як прызналася Лізавета Барысава, адзінаццацікласніца гімназіі № 9 Віцебска, заходзячы сюды, яна адчувае сябе важным чалавечкам. «Вельмі прыемна, што магчыма сцэнах, здзіўляюцца прафесіяналізму нашых спецыялістаў, якія здолелі за дастаткова кароткі тэрмін увасобіць задуманае.

Усяго ў Палацы Незалежнасці 20 залаў. Сярод найбольш папулярных у наведвальнікаў — Зялёная, якая ўвайшла ў сусветную гісторыю як месца, дзе ў лютым 2015 года на працягу амаль 16 гадзін адбылася перагаворы па ўрэгуляванні канфлікту ва Украіне. Актыўна фатграфаваліся школьнікі і ліцейцы ў зале ўрачыстых цырымоній, якія з'яўляюцца адной з самых вялікіх у краіне і адначасова больш прыняць да тысяч чалавек. Уважліва юныя наведвальнікі вывучалі і экспазіцыю музея падарункаў, дзе захоўваюцца

наш Прэзідэнт, кіраўнікі іншых дзяржаў».

Наведвальнікі з цікавасцю даведваліся, што замест запланаваных 57 месяцаў Палац Незалежнасці будаваны за 30. Аднак паскоранае ўзвядзенне гэтага знакавага аб'екта ніколі не адбылася на якасці работ: дагэтуль майстры з іншых краін, якія бываюць у гэтых сценах, здзіўляюцца прафесіяналізму нашых спецыялістаў, якія здолелі за дастаткова кароткі тэрмін увасобіць задуманае.

Усяго ў Палацы Незалежнасці 20 залаў. Сярод найбольш папулярных у наведвальнікаў — Зялёная, якая ўвайшла ў сусветную гісторыю як месца, дзе ў лютым 2015 года на працягу амаль 16 гадзін адбылася перагаворы па ўрэгуляванні канфлікту ва Украіне. Актыўна фатграфаваліся школьнікі і ліцейцы ў зале ўрачыстых цырымоній, якія з'яўляюцца адной з самых вялікіх у краіне і адначасова больш прыняць да тысяч чалавек. Уважліва юныя наведвальнікі вывучалі і экспазіцыю музея падарункаў, дзе захоўваюцца

падарункі Прэзідэнту, уручаныя ў розны час рознымі людзьмі і дэлегацыямі. Нікога не пакінуў аб'явавым і зімовы сад, які вельмі арганічна ўпісаны ў канцэпцыю Палаца Незалежнасці. Тут, дарэчы, растуць фруктовыя дрэвы, якія яшчэ і даюць плён — у гэтым школьнікі і ліцейцы маглі пераканацца асабіста.

На вучаніцу 10 класа віцебскай гімназіі № 9 Арыну Ціманьку ўражанне зрабіла камінная зала Палаца Незалежнасці. «Запомніліся карціны беларускіх мастакоў і дзіцячы фотаздымак Прэзідэнта: таго дакладна не ўбачыш у інтэрнэце», — заўважыла школьніца.

— Такія экскурсіі садзейнічаюць фарміраванню нашага патрыятычнага светапогляду, — падзялілася ўражаннямі вучаніца 9 класа гімназіі № 8 Віцебска Дзіяна Озерава. — Вельмі прыемна, што ўсё, што мы ўбачылі, створана беларускімі майстрамі. Гэта дае нагоду для гонару за сваіх суайчыннікаў, рукамі якіх створаны такі велічны будынак, гонару за сваю краіну.

Вераніка КАНЮТА.

СИТУАЦЫЯ НЯПРОСТАЯ, АЛЕ ДАЕ НОВЫЯ МАГЧЫМАСЦІ

ПОБАЧ — КАЛАСАЛЬНЫ РЫНАК

Старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі па эканоміцы, будзеце і фінансав Таццяна РУНЕЦ падкрэсліла, што хоць санкцыі і стварылі цяжкую сітуацыю ў эканоміцы, але яны даюць і новыя магчымасці. «Нават калі казаць пра Расійскую Федэрацыю, у нас не з усімі рэгіёнамі ёсць кантакты. Мы сёння вывучаем, з якімі рэгіёнамі можна наладзіць супрацоўніцтва і куды нашу прадукцыю можна прапанаваць. І тут ёсць вялікія перспектывы для развіцця», — адзначыла яна. Таксама Таццяна Рунец расказала, што ўрад разглядае меры падтрымкі прадпрыемстваў ва ўмовах санкцый.

Каб убацьчыць рэальную карціну, сенатары і дэпутаты ўсіх узроўняў актыўна праводзяць маніторынг цен у крамах краіны. Па словах старшыні Мінскага гарадскога Савета дэпутатаў Андрэя БУГРОВА, гэта дазваляе трымаць удзельнікі рынку і цэны ў пэўных межах. «Мы не даём магчымасці нажывацца не зусім сумленным на руку бізнесменам, не даём ім зарабляць звышпрыбыткі. Мы ўсе выдатна разумеем, што бюджэт на 96 % складаецца з падатковых адлічэнняў. Тым больш што сёння курс долара ўжо вярнуўся практычна ў ранейшыя рамкі», — заўважыў ён. Андрэй Бугроў расказвае, што ў Мінгарсавец актыўна звяртаюцца прадстаўнікі бізнесу з просьбай аслабіць

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

падаткавую нагрузку. Але пазіцыя Мінгарсавета накіраваная на тое, каб захаваць памер падаткаў. Пры гэтым Андрэй Бугроў падкрэсліў, што ў Мінску не сталі павышаць падаткі на прыбытак.

Кіраўнік гарсавета заўважыў, што эканамічная сітуацыя ў сталіцы складваецца нядарэчна. А ў параўнанні з мінулым 2021 годам — нават аптымістычна. «Але разам з тым нельга расслабляцца, гэты год будзе доволі напружаным. Мы спадзяёмся, што папаўненне бюджэту будзе ажыццяўляцца ў тых запланаваных лічбах, якія мы акреслілі. Хочацца верыць, што горад выканае ўзятыя на сябе абавязальствы. У нас адкрываюцца новыя рынкі, каласальны рынак Расіі, і я думаю, што нашым прадпрыемствам неабходна перастроіцца і працаваць у новых умовах», — падкрэсліў ён.

ШАКАЛАД БЕЗ ПАЛЬМАВАГА ТЛУШЧУ

На сустрэчы Дэпутатскага клуба прысутнічалі кіраўнікі прадпрыемстваў, якія бачаць усю карціну. Дэпутат Мінскага гарадскога Савета дэпутатаў, дырэктар Мінскага холадакаміна № 2 Аляксандр РУБІНАў паабяцаў, што цэны на марожанае не вырастуць. Хоць цэны на цукор выраслі на 40 працэнтаў, павялічыўся кошт масла і іншых інгрэдыентаў, якія выкарыстоўваюцца ў натуральным прадукце. «Напрыклад, наш усмілюбны «Каштан» — вельмі нерэнтабельнае марожанае. Але нам давядзецца крышку

пацярпець і за кошт сваёй рэнтабельнасці больш выпускаць і больш прадаваць салодкага тавару», — раскрыў сакрэт Аляксандр Рубінаў. Па яго словах, геаграфія паставак не змянілася. Асноўны партнёр — Расія. Тэрыторыя ад Калінінграда да Камчаткі забяспечваець 70 працэнтаў агульнага аб'ёму экспарту. Мінскі холадакамінат № 2 супрацоўнічае з Азербайджанам і Казахстанам, у гэтых краінах вельмі цэняць беларускае марожанае. У планах — наладзіць партнёрства з Арменіяй і аднавіць стасункі з Кітаем.

А вось цэны на беларускія цукеркі давядзецца падняць, але не нашмат, расказаў генеральны дырэктар кандытарскай фабрыкі «Камунарка», член Савета Рэспублікі Сяргей АНЮХОЎСкі. «Цана на прадукцыю ўжо мяняецца, што адбываецца з лютлага. Гэта звязана з павышэннем цен на цукор. Чым больш яго ў цукерцы, тым больш мяняецца сабекошт і канчатковы кошт. Ён павысіцца ў межах 4-5 працэнтаў», — расказаў прамисловец.

Сяргей Анюхоўскі параіў спажывцам не панікаваць і не бегчы ў краму закупляцца ў вялізных аб'ёмах. Гэта стварае адкладзены попыт. Па яго словах, у крамах дастаткова прадукцыі і купляць яе варта са звычайнай рэгулярнасцю.

Санкцыі і асобныя фактары сусветнага крызісу сталі для «Камунаркі» новымі магчымасцямі на ўнутраным і знешнім рынках. «Сапраўды, з-за санкцый і іншых з'яў, звязаных з глабальным сусветным крызісам, многія буйныя замежныя гульцы ў сегмен-

це кандытарскай вытворчасці згарнулі свае пастаўкі ў Беларусь. Сваю ролю таксама адыгралі цяжкасці ў лагістыцы, складанасці з правядзеннем міжнародных плацэжой і іншыя прычыны. Але скажаць, што сёння на нашым унутраным рынку ідуць кардынальны змены, будзе няправільна. «Камунарка» традыцыйна рэалізуе каля 50 % прадукцыі на айчынным рынку. Разам з іншымі беларускімі кандытарскімі фабрыкамі мы закрываем асноўныя напрамкі спажывецкага попыту», — паведаміў дырэктар прадпрыемства.

У гэтых умовах нават ідзе значны рост экспарту. Прычым ён датычыцца не толькі пашырэння пераліку краін, куды пастаўляецца салодкая прадукцыя: павялічваецца аб'ём продажаў у традыцыйных для «Камунаркі» рынках. Вялікі папулярнасцю беларускія цукеркі карыстаюцца ў Азербайджане, Узбекістане, Аб'яднаных Арабскіх Эміратах, Саудаўскай Аравіі, Казахстане, Расіі.

Сяргей Анюхоўскі расказаў, што санкцыі прынеслі амаатарам беларускіх прысмакаў яшчэ адзін прыёмны сюрпрыз. Практычна спынілі пастаўкі краіны — перапрацоўшчыні пальмавага тлушчу. Гэты інгрэдыент мікмальна выкарыстоўваўся беларускімі кандытарамі, а сёння ён можа знікнуць з айчынай шакаладнай прадукцыі зусім. Тым больш што ў малочным шакаладзе выкарыстоўваюцца сухія малочныя прадукты, якія вырабляюцца ў Беларусі ў дастатковай колькасці.

Валерыя СЦЯЦКО.

СКЛАДАНАЯ, КАРПАТЛІВАЯ І ЧАСТА НЯБАЧНАЯ РАБОТА

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Істотнай была дапамога, у тым ліку матэрыяльная, падчас пандэміі сістэме аховы здароўя — балініцам арганізацыя пастаўляла кіслародныя канцэнтратары і іншае неабходнае абсталяванне, сродкі індывідуальнай аховы. Актыўны ўдзел бярэ Чырвоны Крыж у праграмах па вакцынацыі, у тым ліку па дастаўцы людзей з аддаленых населеных пунктаў або падвозу туды брыгады медыкаў.

Адзін з кірункаў нашай работы — паліпашэнне доступу да вакцынальных ўразлівых катэгорыяў насельніцтва, — кажа Раманія ЗОРЫНА, намеснік Генеральнага сакратара Беларускага таварыства Чырвонага Крыжа. — Наш дэвіз — «Вакцынацыя сабе і людзям». У 46 рэгіёнах Беларусі вядзецца работа па дастаўцы пажылых людзей да месцаў вакцынацыі.

У той жа Віцебскай вобласці шмат хутароў, маленькіх вёсак, і людзям складана трапіць у медустанову. І медыкам няпроста даехаць ва ўсе невялікія вёскі. Асабліва катэгорыя — асобы, якія вызваліліся з месцаў пазбаўлення волі, і людзі без пэўнага месца жыхарства. Іх не так шмат, але мы пастараліся прыдумаць механізм, каб матываваць іх на вакцынацыю.

Толькі летась садзейнічанне ў вакцынацыі аказана 8055 грамадзянам. Яшчэ 4 тысячы чалавек прышчэпілі сёлета, у тым ліку каля тысячы бяздомных і асоб, якія вярнуліся з месцаў пазбаўлення волі.

— Нам было важна, каб працягвала працаваць наша медыкасацыяльная служба «Дапамога», у рамках якой мы падтрымліваем адзіночкі і асаблівых пажылых людзей, — працягвае Раманія Зорына. — Такая служба была захавана падчас каранавіруса і працуе цяпер. Важна было, каб да такіх пажылых людзей працягвалі прыходзіць памочнікі, каб тыя атрымлівалі такую ж дапамогу, што і да пандэміі.

У службе «Дапамога» працуюць 154 медыцынскія сястры і 177 малодшых медыцынскіх міласэрных сясцёр. Акрамя таго, кожнай медыцынскай сястры дапамагаюць 2-3 навучаныя валанцёры.

— Гэта складаная карпатлівая работа, часта няўдзячная. Яна няяркая, яе часта нельга паказаць па тэлевізары. Гэта пажылыя людзі, у якіх так званы нізкі рэабілітацыйны патэнцыял, з-за стану здароўя яны ўвесь час дрэнна сябе адчуваюць. І нават сярод гэтых пажылых людзей ёсць тыя, хто становіцца новымі валанцёрамі, — адзначае намеснік генеральнага сакратара таварыства.

Пажылыя людзі атрымліваюць комплексныя паслугі: медыцынскія, сацыяльныя, гаспадарча-бытавыя.

— Вельмі важна, калі чалавек, які прыходзіць у кватэру, можа памаць і прыбраць, а таксама аказаць якасную медыцынскую паслугу. Такіх медыцынскіх сясцёр знайсці складана, але мы іх знаходзім. Звычайна яны ў нас застаюцца на доўга, — кажа Раманія Зорына.

Сярод напрамкаў дзейнасці Беларускага Чырвонага Крыжа — дапамога дзецям, якія жывуць без бацькоў. Гэта праграма «Нянька замест мамы». Супрацоўнікі і валанцёры арганізацыі змяняюць малым бацькоў, калі тыя трапляюць у медустановы. Ёсць праграма для людзей з ментальнымі парушэннямі. У сталіцы працуе сэрвіс пад назвай «Адкрыты дом». У Гродне створаны Цэнтр дапамогі самі з дзецьмі з арганічнымі парушэннямі.

Ёсць сэрвісы, якія працуюць з людзьмі, што вызваліліся з месцаў пазбаўлення волі і асобамі без пэўнага месца жыхарства. Гэтыя праграмы маюць розныя мэты, пачынаючы ад прафілактыкі туберкулёзу і каранавіруса, заканчваючы ўсебаковай дапамогай у сацыялізацыі. Адзін з напрамкаў дзейнасці — работа з мігрантамі. Калі летас на граніцы ў Гродзенскай вобласці знаходзілася каля дзвюх

тысяч мігрантаў з Блізкага Усходу, уся гуманітарная і міжнароднага Чырвонага Крыжа, адзначае Генеральны сакратар арганізацыі Дзмітрый ШАЎЦОў.

— Сёлета, калі з'явіліся бежанцы з Украіны, мы гэтак жа ўключыліся ў работу. Працягваем аказваць гуманітарную дапамогу ўсім украінцам, якія прыбылі ў Беларусь. Штодзень каля 150-200 чалавек транзітам праз Польшчу прыходзіць у нашу краіну, — прыводзіць лічбы суразмоўнік.

Паколькі арганізацыя мае ўласную службу пошуку, якая дапамагае знаходзіць людзей, цяпер сюды нярэдка звяртаюцца па дапамогу грамадзяне Блізкага Усходу і Украіны. За мінулы год разгледжана больш за тысячу спраў па пошуку. Каля 140 з іх закрыта са станочным вынікам — значыць, удалося знайсці зніклага і праінфармаваць аб гэтым яго блізкіх.

Сёлета па пошуку апрацавана каля 150 запытаў, па 35 ёсць станоўчы вынік. Яе правіла, усе яны звязаныя з падзеямі ва Украіне.

— Летась 16-гадова ўхлопец з Сірыі, які знаходзіўся ў лагістычным цэнтры, імкнуўся ўз'яднацца з сям'яй, што жыве ў Германіі. Мы сумесна з Міжнароднай арганізацыяй па міграцыі займаліся тым, каб ён паехаў да сваякоў, — і ў

нас атрымалася. Яшчэ адзін прыклад — двое хлопчыкаў, якія былі знойдзены нашымі пагранічнікамі ў лесе ў пачатку снежня мінулага года з пераахладжэннем. Ім аказалі медыцынскую дапамогу, калі пяці месяцаў дзеці жылі ў сям'і знаёмага з Блізкага Усходу, паралельна ішла падрыхтоўка дакументаў. Хлопцам зрабілі шэнгенскія візы, іх бацька прыехаў у Польшчу, і мы перадалі яму дзяцей. Дзеці вельмі перажывалі, але ўсё атрымалася. Падобныя моманты даюць такія зарад станочнай энергіі і натхнення, што хочацца працаваць далей, — дзеліцца Дзмітрый Шаўцоў.

Штатных супрацоўнікаў у Чырвоны Крыжы нямат — 239. А вось валанцёраў — каля 16 тысяч. Да валанцёра можа звярнуцца кожны, хто мае патрэбу. Зрабіць гэта можна пры дапамозе мабільнага дадатку Чырвонага Крыжа ці праз інфармацыйную лінію «201». Заўкў зафіксуець, і валанцёр прынясе прадукты ці акажа іншую дапамогу. Кожны чалавек можа і сам аказаць пасільную дапамогу Чырвонаму Крыжу — як фінансавую, так і ўласна стаць валанцёрам. Адзіная ўмова пры гэтым — узрост, старэйшы за 18 гадоў. У арганізацыі вялікая колькасць кірункаў дзейнасці, і кожны можа знайсці сабе прымяненне.

Алена КРАВЕЦ.

ШТО Ё СВЕЦЕ РОБІЦЦА

Першая жанчына-прэзідэнт Венгрыі распачала выкананне абавязкаў

Першая жанчына, выбраная на пасаду прэзідэнта Венгрыі, Каталін Новак, атрымала ключы ад рэзідэнцыі і распачала выкананне абавязкаў кіраўніца дзяржавы, піша РІА «Навіны».

У сваім акаўнце ў Twitter яна напісала: «Кожны венгр можа разлічваць на мяне, і я разлічваю на кожнага венгра».

Каталін Новак нарадзілася ў Сегедзе ў 1977 годзе. Яна прайшла навучанне ва ўніверсітэтах роднага горада, а таксама Будапешта і Парыжа, дзе вывучала права і эканоміку. Яе палітычная кар'ера пачалася з пасады афіцыйнага прадстаўніка МЗС. З 2012 года Новак працавала ў Міністэрстве працоўных рэсурсоў, дзе я была прызначана дзяржаўным сакратаром па справах сям'і і моладзі. У 2017 годзе была абрана віцэ-старшынёй кіруючай партыі Фідэс.

Праз год стала дэпутатам Нацыянальнага сходу Венгрыі. У 2020 годзе прэм'ер-міністр Венгрыі Віктар Орбан прапанаваў Новак стаць міністрам без партфеля па справах сям'і і моладзі.

Мядзведзеў: ЗША не перамогуць Расію, хутчэй зламаецца іх друкарскі станок

Злучаныя Штаты Амерыкі імкнучы працягваць проксі-ваіну супраць Расіі і спадзяюцца завяршыць яе перамогай, абмежаваннем эканамічнага развіцця спелернікаў, іх цяжкім паражэннем. Але перамагчы РФ у Штатаў не атрымаецца — хутчэй зламаецца іх друкарскі станок. Пра гэта ў сваім Telegram-канале заявіў намеснік старшыні Савета бяспекі Расіі Дзмітрый Мядзведзеў.

Намеснік старшыні Савета бяспекі Расіі пракаментываў навіну аб адабранні Кангрэсам ЗША пакета дапамогі Украіне на рэкордную суму. Паводле яго слоў, дзеянні Штатаў тлумачацца не добрым стаўленнем да Украіны, а жаданнем нанесці яе мага большую шкоду Расіі.

Мядзведзеў упуўнены, што ўсе дзеянні амерыканскіх улад у першую чаргу нашкодзяць звычайным амерыканцам.

Гадавая інфляцыя ў Германіі дасягнула рэкорднага ўзроўню

Па выніках красавіка інфляцыя ў ФРГ у гадавым выражэнні паскорылася да 7,4 %. Гэта самы высокі паказчык за ўсю гісторыю назіранняў Федэральнага статыстычнага бюро краіны, паведаміла РІА «Навіны». Спажывецкія цэны ў Германіі ў красавіку падскочылі на 0,8 % з сакавіцкіх 2,5 %. Тым часам мясцовыя харчовыя асацыяцыі папярэджваюць немцаў аб рызыцы прадуктовага дэфіцыту. Чакаецца, што асобныя тавары (напрыклад, хлеб і малочныя прадукты) падаражаюць на 20-30 %.

Дарэчы, у красавіку інфляцыя ў еўразоне ў цэлым паказала рэкордны ўзровень — 7,5 %.

Гістарычнага максімуму паказчыкі інфляцыі ў 19 краінах еўразоны дасягнулі сёлётай вясной. Паведамляецца, што яшчэ ў красавіку 2021-га гадавая інфляцыя складала толькі 1,6 %. Па папярэдніх ацэнках экспертаў, толькі за красавік цэны на спажывецкія тавары выраслі на 0,6 %.

На сёння самую высокую інфляцыю ў гадавым выражэнні можна назіраць у Эстоніі (19 %) і Літве (16,6 %).

Падзея

ГІСТОРЫЯ НЕПРЫСТУПНАСЦІ

Споўнілася 180 гадоў з дня ўводу ў строй Брэсцкай крэпасці

У канцы красавіка 1842 года над крэпасцю Брэст-Літоўска ўпершыню ўзнялі сцяг. Такім чынам было адзначана заканчэнне будаўніцтва першай чаргі ўнікальнага фартыфікацыйнага збудавання. Да 180-годдзя гэтай падзеі ў Мемарыяльным комплексе прымеркавалі выставу.

Крэпасць у Брэсце вядомая многім у свеце па гісторыі Другой сусветнай вайны. Пра подзвіг абаронцаў цытадэлі напісаны кнігі, зняты кінастужкі. У іх гонар створаны ўнікальны помнік. Цяпер гэта мемарыяльны комплекс «Брэсцкая крэпасць-герой», а раней была крэпасць 1-га класа «Брэст-Літоўск». Першы клас, несумненна, азначае «Найлепшы», быў своеасаблівым знакам якасці. На той час яна стала адным з самых дасканалых фартыфікацыйных умацаванняў Расійскай імперыі.

Гісторыя крэпасці прадстаўлена і ў Музеі абароны, які працуе з 1956 года, і ў экспазіцыі «Летапіс Брэсцкай крэпасці», якая адкрыта зусім нядаўна, у 2019 годзе. Тут маюцца архіўныя здымкі, царцэжы, малюнкi, іншыя матэрыялы пра мінулае крэпасці, якая перажыла некалькі войнаў.

Карціна Марціна Залескага «Крэпасць Брэст-Літоўск», 1840-я гг.

Падчас святкавання 1000-годдзя Брэста і ў перыяд падрыхтоўкі да юбілею праводзіўся шэраг навукова-практычных канферэнцый, на форумах не раз згадвалі драматычныя старонкі гісторыі старажытнага горада. І адна з іх звязаная з будаўніцтвам крэпасці. Было прынята рашэнне горад перамясціць, а цытадэль узвесці менавіта на месцы былога старадаўняга Берасцейскага замка і шматлікіх гарадскіх кварталаў, якія захавалі веліч і прыгажосць сярэднявечнай архітэктуры. Людзям узялі жыллё на месцы цяпершняга Брэста, а стары горад пайшоў пад знос. Замест яго пачала паўставаць крэпасць.

Да работ прыступілі ў 1830 годзе. У Музеі абароны Брэсцкай крэпасці захоўваецца карціна мастака Марціна Залескага «Крэпасць у 1840 годзе». На палатне бачныя казармы будучай цытадэлі, а пасярэдзіне віднеюцца напай-разабраныя драўляныя і каменныя збудаванні. Варта сказаць, што некаторыя будынкi разбіраць не сталі і адаптавалі пад патрэбы крэпасці.

Аб'ект будавалі па праектах ваенных інжынераў генералаў Апермана, Малецкага, палкоўніка Фельдмана пад агульным патранажам генерала-фельдмаршала графа Паскевіча. На момант уводу ў строй крэпасці (красавік 1842 года) яна складалася з Вальнскага, Кобрынскага, Цярэспальскага ўмацаванняў і цытадэлі, мела плошчу ў чатыры квадратныя кіламетры. Абарончая працягласць казармы складала больш за два кіламетры. Там размяшчалася звыш паўтысячы казематаў.

Гэта быў сапраўдны горад у горадзе. Акрамя абарончых аб'ектаў, крэпасць мела даволі развітую інфраструктуру.

Тут размяшчаліся афіцэрскае дамы, крамы, булачныя, кавярні, цырульні, нават пляжы і бильярдныя.

Ядром крэпасці з'яўляўся цэнтральны востраў, які і прыкрывалі названыя ўмацаванні. Адначасова ў крэпасці маглі пражываць да 12 тысяч вайскоўцаў. Паводле слоў навуковага супрацоўніка Мемарыяльнага комплексу Волгi Ігнатюк,

абарончая здольнасць крэпасці напрамую залежала ад вышыні валуў. А гэтая вышыня дасягае 10 метраў нават сёння. Сцены рабіліся даволі тоўстыя — ад 1,6 метра да двух метраў. Артылерыя таго часу была не здольная прабыць такія сцены, што рабіла крэпасць, па сутнасці, непрыступнай. Да пачатку Першай сусветнай меркавалася, што крэпасць можа вытрымліваць аса-

ду да васьмі месяцаў. Будавалі тады грунтоўна. У цытадэлі ўзвалі чатыры паўвёжы-барбаканы. З іх захавалася толькі адна — паўднёва-ўсходняя частка абарончай казармы. У ёй, дарэчы, і размясціўся новы музей «Летапіс Брэсцкай крэпасці». А вось знакімітыя Цярэспальскія вароты не былі прадугледжаны праектам будаўніцтва.

Яны з'явіліся значна пазней. Той выпадак, калі жыццё падказала рашэнне. Калі ўзвалі казармы, убачылі, што патрэбны праход. Тады частку сцяны разбурылі і перабудавалі ў праход — так з'явіліся вароты.

Шмат чаго з гісторыі адкрылася, калі праводзілі раскопкі пад стварэнне Мемарыяльнага комплексу. Здаралася, знаходзілі сапраўдныя рэліквіі. Напрыклад, сімвалічны ключ. Тады, як і цяпер, пры ўводзе ў строй аб'екта новаму гаспадару нярэдка ўручалі сімвалічны ключ. У 1842 годзе ключ атрымаў камандант крэпасці. Той ключ у 1954 годзе знайшлі пры раскопках каля Холмскае варот, зараз ён захоўваецца ў Музеі абароны. Арыгінальны сцяг, вядома, не захавалася, а вось копія яго ў музеі ёсць. Усе крэпасці Расійскай імперыі належалі ваенна-марскому ведамству. Таму штандар, які ўзнялі ў 1842 годзе, не зусім звычайны, мае флюкцыя матывы.

Будаўніцтва і развіццё крэпасці працягвалася. І ў 60-х гадах XIX стагоддзя

крэпасць сталі ўмацоўваць фартамі. Спачатку фарты ўзводзілі на тэрыторыі крэпасці, потым іх сталі будаваць за межамі. Яны размяшчаліся за чатыры кіламетры і ўтваралі сабой трыццацікіламетровое кола. Лепш за ўсё да нашага часу захаваліся пяты форт. Яго зрабілі музейем. Гэта, дарэчы, першы фартыфікацыйны аб'ект у Беларусі, які быў музейфікаваны. Тут нават сцены — экспанаты, бо маюць таўшчыню тры метры. Інтэр'ер у многім нагадвае тагачасны. Асабліваю прыцягальнасць экспазіцыі надаюць падземныя хады. Сюды не трапляе дзённае святло, і блукаць па падземных лабірынтах даволі цікава. Такія хады былі ва ўсіх фартах крэпасці. Колькі яшчэ загадак і таямніц захоўвае ў сабе старая крэпасць, скажаць немагчыма, гэта бясконцы пласт работ для будучых пакаленняў навукоўцаў устаноў. Амаль штогод знаходзяць новыя дакументы, новыя экспанаты, якія займаюць сваё пачаснае месца ў якасці ілюстрацыі да гісторыі крэпасці амаль у два стагоддзі.

Як вядома, крэпасць не толькі будавалі, але і разбуралі. Пацярпела яна падчас Першай сусветнай вайны, потым у ходзе савецка-польскай. Ну а пра тое, як бамбілі Брэсцкую крэпасць у 41-м, ведаюць многія.

У 1971 годзе адкрылі Мемарыяльны комплекс, прысвечаны гераічнай абароне. І зараз Брэсцкая крэпасць уяўляе

«Пяты форт» — рэканструкцыя падзей Першай сусветнай.

сабой сусветна вядомы сімвал мужнасці і стойкасці абаронцаў Радзімы. На тэрыторыі знаходзіцца некалькі музеяў. За гады работ крэпасць наведвала каля 26 мільянаў турыстаў. Тут пабывалі афіцыйныя дэлегацыі дзясяткаў дзяржаў, кіраўнікі многіх краін свету. Крэпасць не раз становілася не толькі месцам масавых мерапрыемстваў, але і здымачным павільёнам, прэзентацыйнай пляцоўкай. У 2010 годзе тут упершыню паказалі фільм «Брэсцкая крэпасць», а некалькі дзён таму — карціну расійскіх кінематаграфістаў «Крылы над Берлінам».

Святлана ЯСКЕВІЧ.
Фота Валерыя КАРАЛЯ.

Па сутнасці

ШЛЯХ ДА ПЕРАМОГІ

А хто там ідзе? Гэтае пытанне можа гучаць па-рознаму. З еўрапейскай аб'явакаваццю, нават з польскай гідлівасцю маглі адказаць, што беларусы. Хоць наўрад ці. Звычайна гучала: халопы. Такае магло быць яшчэ ў пачатку мінулага стагоддзя. Калі народны паэт стварыў радкі з гэтым пытаннем, яно прагучала не толькі ў літаратурным сэнсе. У геапалітычным. Але калі хлапчुकi, якія выйшлі з вогненнага вёсака, з падполля зруйнавага Мінска, з гушчароў партызанскіх атрадаў, ішлі па вызваленай і выратаванай імі Варшаве і Вене, па Берліне, то ўжо было зразумела: гэта беларусы. Так, беларусы поруч з рускімі і казахамi, украінцамі і слаўнымі прадстаўнікамі многіх іншых нацыянальнасцяў.

І калі нашы прадстаўнікі з балот панскага прыгнёту, з цэмыры бяззакартузскіх засценкаў, з папаліччай нацыскага паходу «нах остэн» уздымаліся за трыбуну ААН, то мы сціпла не падкрэслівалі пра гомельскія карані Андрэя Грамыкі. Мы ніколі не падлічвалі мілілітры рускай, украінскай альбо літоўскай крыві ў нашых грамадзян. Нават у пашпарце лаканічных надпіс — «грамадзянін Рэспублікі Беларусь». Каб не так афіцыйна гучала журналісты прывычаліся казаць: беларусы. Рускія, азербайджанскія альбо яўрэйскія беларусы.

Беларусь памятае кожнага абаронцу Брэсцкай крэпасці, кожнага з жывых і памерлых, кожнага, аб кім напісана аднайменная кніга. Беларусь памятае і пра бясыротныя палкі. Ды што пра палкі! Пра дывізіі, арміі і франты. Дарэчы, Курган Славы пад Мінскам — гэта месца сустрэчы і злучэння франтоў, што вызвалілі нас ад тых жахлівых еўрапейскіх «нармальнасцяў». Усенародная акцыя «Беларусь памятае» і пра кожнага заліхвацкага сібарака-разведчыка, і пра філолага з маскоўскіх інтэлігентаў у лейтананцім шынялі, і пра пехацінцаў з Украіны. Беларусь памятае пра ўсіх, хто вызваліў нас ад карычневай арыйскай рэчаіснасці. Комінаў спаленых сядзіб і пяціх крыматорыяў. І гэта «Беларусь памятае». Як кожнае трэцяе загубленае дрэва ў нашым садзе. Беларусь памятае Марата Казея, Мікалая Гастэля, кожную брацкую магілу, у якой пахаваны забітыя і знявечаныя ідаламі сучасных гегемонаў. Беларусь памятае, у адрозненне ад іншых алічбаваных бяспамятнасцю краін, што павінны альбо стаць лакеямі рэйха, альбо быць знішчанымі згодна з расавай тэорыяй. Толькі рэйха не існуе, а тэорыя ёсць. Змяніла сваё месца хыхарства. Нібыта тыя нацысцкія злачынцы імігрыравала. І яшчэ маску на сябе начапіла, якая глабалізаванай завецца. Замест соены канцлагераў — адзін транснацыянальны па распрадуку заакіянскага гегемона.

А мы, як і нашы продкі, не пайшлі ў гэтую прорву. Мы змагаемся. Раней насамрэч непадуднасны страху перад нацыскай хімерай засталіся савецкія людзі. Зараз незалежныя ад ліслівацыі перад англасаксонскім светам ізноў нашадкадкі салдат Перамогі. Жыхары Беларусі і Расіі.

Агульная Перамога — менавіта гэта і ёсць галоўная прычына інтэграцыі. Усё іншае пасля. Спачатку — Перамога. Мы працягваем сваё існае — перамогам шэсце. Кажуць, маўляў, «Беларусь памятае» — гэта мерапрыемства па афіцыйным запрашэнні. Я яго не атрымаў, але быў там разам з многімі тысячамі неаб'явакавых. Душой і сэрцам. Мне так падаецца, што на шэсце прыйшлі не толькі па запрашэнні, у першую чаргу — па паклічы і сэрца. Жыхары Беларусі і гасці-свабры з Расіі і іншых краін. Сур'ёзныя дзяржаўныя дзеячы і зусім маладзенькія хлапчукі і дзяўчаты. Менавіта за прыхільнасць маладых і вядзюча бойка. Не могуць ты, хто так і не адолеў нашых продкаў, прымірыцца з тым, што мы перамаглі. Але маладзё зрабіла свой выбар: у іх руках і сэрцах партрэты герояў-пераможцаў. Бо Беларусь памятае. Памятае Брэсцкую крэпасць і Мамаеў Курган, Магілу Невядомага Салдата і Сабібор, Трасянец і Помнік савецкаму салдату ў Трэпталі-парку. Беларусь памятае самую жудасную і доўгую акупацыю — больш ніякі народ такога не ведае. Але ў першую чаргу Беларусь памятае Вялікую Перамогу. Яна была ва ўсяго савецкага народа. Адна на ўсіх.

Яўген ПУСТАВОЙ.

ШОКАВАЯ ТЭРАПІЯ

Чаму літоўскія ўлады здзекуюцца з уласнага насельніцтва?

У Літве працягваецца шакавальны рост цен. У параўнанні з сакавіком у красавіку кошык самых танных тавараў падаражэў на 7,1 працэнта, паведаміў аналітычны партал RuBaltic.ru. А ў судноснах з красавіком мінулага года цэны за адпаведны мінімальны набор узраслі амаль на чвэрць. Мацней за ўсё ў Літве падаражэлі алей, бульба, смятана, памідоры, аўсяныя шматкі. Калі Літва ў красавіку, паводле інфармацыі Eurostat, вызначылася самай імклівай гадавой інфляцыяй у ЕС (15,7 працэнта), многія ў краіне спадзяваліся, што рост цен дасягнуў піка. Але пасля адбыўся не спад, а чарговае падаражанне. У красавіку інфляцыя дасягнула 16,6 працэнта, сведчыць папярэдні падлік Статыстычнага ўпраўлення Літвы. Такімі антырэкордамі краіна адзначыла сваё паўналецце ў якасці члена Еўрасаюза. Відавочна, што дагнаць па ўзроўні развіцця дзяржавы заходняй і паўночнай Еўропы ёй так і не ўдалося. Як вынік — змяшэнне дабрабыту людзей і масавая эміграцыя. Чаму літоўскія ўлады ладзяць «эксперыменты» над уласным насельніцтвам?

Цуду не здарылася

Літва адзначыла паўналецце ў складзе ЕС сумнымі вынікамі. Краіна стала афіцыйным членам Еўрасаюза 1 мая 2004-га. Масцовыя палітыкі радаліся, наколькі здарылася тое, пра што яны марылі доўгія гады, — заяўка на ўступленне ў ЕС была пададзена яшчэ 8 снежня 1995-га. За некалькі гадоў да ўступлення Літвы ў ЕС шматлікія балтыйскія і міжнародныя эксперты абяцалі самыя аптымістычныя перспектывы для мясцовых жыхароў пад крылом у Бруселя. Рост эканомікі, валавога ўнутранага прадукту, усеагульны росквіт і еўрапейскі ўзровень жыцця — гэта толькі малая частка «прынадаў». «Цуду не здарылася, і еўрапейскі росквіт за 18 гадоў у Літву так і не прыйшоў. Гэтая краіна застаецца адной з самых найбяднейшых у Еўрасаюзе і замыкае амаль усе спісы эканамічнага або сацыяльнага развіцця», — адзначаў Baltnews.

Датацыі Еўрасаюза, безумоўна, дазваляюць падтрымліваць эканоміку Літвы, аднак ва ўсяго ёсць адваротны бок. Еўрапейская інтэграцыя абярнулася згортваннем цэлых галін эканомікі краіны, прычым грошы, якія выдзяляюцца з фондаў ЕС, дазваляюць толькі часткова кампенсаваць страты.

Менавіта ўступленне Літвы ў Еўрасаюз завяршыла працэс дэіндустрыялізацыі Прыбалтыкі. Брусель прымусіў закрыць Ігналінскую АЭС, якая на момант пабудовы лічылася самай буйной у рэгіёне. Пасля гэтага Літва, а заадно і суседняя рэспубліка, сталі энергадэфіцытнымі.

Літва вымушана імпартаваць электрычнасць, прычым ва ўмовах паслядоўнага разрыву эканамічных сувязяў з Расіяй і Беларуссю купляць яе ў краінах ЕС, з-за чаго тарыфы ўсё вышэйшыя. Сёлета ў сакавіку кошт электраэнергіі ў гэтай краіне склаў 170,16 еўра за МВт/гадзінку, што на 62 працэнт вышэй, чым у лютым. Еўрапейскія квоты на рыбалоўства і абмежаванне рыбалоўчай здабычы ў Балтыйскім моры прывялі да таго, што

рыбалоўны флот у краінах Балтыкі практычна раслішаваны на металалом. Большасць заводаў і фабрык у Літве, якія выжылі пасля так званых рыначных рэформ 1990-х, закрыліся пасля 2004 года, бо не маглі канкураваць з танным еўрапейскім імпартам.

Завод па вытворчасці кінескопаў Ekranas пачаў працэдуру банкруцтва ў 2006-м. Цэкі зраўнялі з зямлёй, а тысячы чалавек засталіся без працоўных месцаў. Таксыльная фабрыка «Алітус», якая некалі была вядучым прадпрыемствам лёгкай прамысловасці краіны, таксама перастала існаваць. Фармальна працягнуў работу электратэхнічны завод «Элфа», але істотна зменшыў аб'ёмы і быў прададзены замежнікам. Сёння

з Літвы «транзітнага гіганта». Відавочна, што датацыі ЕС не змаглі кампенсаваць разрыв сувязяў з найбліжэйшымі суседзямі. Нават порт у Клайпедзе — самы ўніверсальны, глыбаководны і незалежны на ўсходнім узбярэжжы Балтыйскага мора — неўзабаве можа апынуцца нікому не патрэбным. Так, пачынаючы з 2010 года гэтая марская гавань выйшла на стабільны грузаабогат звыш 30 млн тон, а з 2016-га — больш за 40 млн тон. Аднак развіццё транзітнай інфраструктуры ва Усць-Лузе (Ленінградская вобласць) і курс літоўскай улад, з-за якой рвуцца адносіны нават з выгаднымі партнёрамі, калі яны належаць

да «непажаданых» краін, зрабілі сваю справу.

Па выніках мінулага года грузаабогат порта ў Клайпедзе знізіўся на 5 працэнтаў. Але гэты толькі пачатак. За першы квартал грузаабогат зменшыўся на 14 працэнтаў. Больш за ўсё пацярпела перавозка сыпкіх грузаў — у параўнанні з красавіком мінулага года аб'ёмы зменшыліся на 73 працэнт. Асноўны мінус утварыўся з-за спынення транзіту калійных угнаенняў і нафтапрадуктаў з Беларусі. Пакутуюць і людзі. Аджін з самых буйных у свеце тэрміналаў для перавалкі мінеральных угнаенняў звольніў амаль усіх супрацоўнікаў. Эксперты прагназуюць пагаршэнне сітуацыі. Як паведаміў тэлеканат АНТ, у найбліжэйшы час Клайпедэ пазбавіцца яшчэ дзюво катэгорый грузаў — металапрадукцыі і драўніны.

Згодна з прагнозамі прэзідэнта асацыяцыі стывідорных кампаній Літвы Вайдотаса Шылейкі, сёлета грузаабогат павінен зменшыцца на трэць з-за скасавання кантракта «Літоўскай чыгункі» з «Беларуськаліем». На справе заняпад можа быць у некалькі разоў мацнейшы, бо зараз санкцыі ўведзены не толькі супраць беларускіх кампаній, але і супраць расійскіх. Гэта таксама вынік уваходжання балтыйскай рэспублікі ў ЕС, бо не падтрымаць агульнаеўрапейскія санкцыі Літва не можа.

У выніку ў балтыйскай краіне на дадзены момант функцыянуюць у асноўным карлікавыя прадпрыемствы, а буйныя заводы і парты працягваюць прыходзіць у заняпад, адзначаў Baltnews. Не трэба падманвацца і ростам ВУП, які можна занесці ў дзясятнік краінаў за 18 гадоў членства ў ЕС. Так, узровень унутранага валавога прадукту вырас, але дзярждоў Літвы ў працэнтных судноснах да ВУП павысіўся з 18,7 працэнта ў 2004 годзе да 43 працэнтаў летас. Эканамічна праект еўрапейскай інтэграцыі праваліўся. Балтыйская рэспубліка ператварылася ў залежную краіну, якая жыве выключна за кошт датацыі з фондаў ЕС.

Масавая эвакуацыя

Поспехаў у сацыяльнай сферы пасля ўступлення ў Еўрасаюз Літва таксама не дабілася. У 2004 годзе насельніцтва краіны складала 3,37 мільёна чалавек, а летас скарацілася да 2,79 мільёна. Толькі за апошнія 10 гадоў Літва страціла 7,9 працэнта сваіх жыхароў. Так, летас нарадзальнасць скарацілася на 10 працэнтаў, а смяротнасць вырасла амаль на чвэрць. Але, нягледзячы на такія жahlівыя паказчыкі, асноўную небяспеку для Літвы ўяўляе не натуральнае выміранне, а міграцыя.

Нават у пачатку 2000-х з краіны з'язджала ў сярэднім па 30 тысяч чалавек у год. У сярэдзіне дзесяцігоддзя — якраз пасля ўступлення ў ЕС — гэты патак крыху замарудзіўся, аднак пасля крызісу 2008-га пачалася ўжо не проста міграцыя, а «Масавая эвакуацыя», заўважыў Baltnews. У 2011 годзе з Літвы з'ехалі 54 тысячы чалавек, у 2012-м — 41 тысяча, у 2013-м — 39 тысяч. Прычым эмігрыруюць чалавекі з сярэдняга ўзросту. Згодна са звесткамі Цэнтра міграцыйнай інфармацыі Літвы, 70 працэнтаў эмігрантаў — грамадзяне ад 15 да 44 гадоў. Гэтае эканамічна актыўнае насельніцтва адпраўляецца ўдзімаць эканоміку, але не балтыйскай рэспублікі, а іншых краін Еўрасаюза.

У плане пакупніцкай здольнасці еўра ў Літве і блізка не стаіць з тым узроўнем, які быў, калі ў балтыйскай дзяржаве была ўведзена адзіная валюта ЕС. У 2015 годзе ў трэцім па велічыні горадзе Літвы — Клайпедзе — білет на аўтобус каштаваў 60 цэнтаў, зараз жа — 1 еўра. Цяперашняя інфляцыя шакавала многіх жыхароў. «Цэны касмічныя, зверскія, вар'яцкія. Ты проста заходзіш у прадуктовую краму, глядзіш вакол і разумееш, што адчуваеш проста бок і цяжар у грудзях», — падзялілася з парталам BNN 80-гадо-

вай пенсіянерка з Клайпеды Вера Алеоніенэ.

Вільнюскай асацыяцыя прамысловасці і бізнесу аб'ядноўвае звыш 350 прадпрыемстваў сталічнай акругі. Старшыня асацыяцыі Сігас Бесагірскас у гутарцы з BNN адзначаў, што ў рэкордна высокай інфляцыі ў Літве вінаваты не толькі геапалітыка і «энергетычныя войны». На яго думку, разарванне сувязі Літвы з Кітаем сцерлі заўважную частку ВУП, павысіўшы і цэны. Літоўскі эксперт у сферы прадпрыемства Эдыкас Ягелавічус падкрэсліў у эфіры тэлеканала СТБ: ёсць прагнозы, што можа пачацца голад. «Можа быць недахоп прадуктаў і ўсё такое. Бачу, што сярэд прадпрыемстваў поўная стагнацыя. Будаўнічыя фірмы згортаюць усе праекты, думаюць, як скончыць старыя, не пачынаюць новых», — адзначаў ён.

Не дзіўна, што жыхары суседняй краіны імкнуча трапіць у Беларусь, каб на свае вочы пабачыць зусім іншую сістэму каардынат, якая разгорнута ў бок чалавека. Так, дэлегацыя з Літвы прыехала ў Дзень Перамогі ў Мінск. Сярэд гасцей — блогеры і прадстаўнікі СМІ. Разам з беларусамі яны прынялі ўдзел у шэсці каленнаў. Дэлегацыя наведвала некалькі гістарычных мясцін, у тым ліку і Беларускае дзяржаўнае музей гісторыі Вялікай Айчыннай вайны. Намеснік кіраўніка «Форуму добрасуседства» Казімірас Юраіціс выказаў задавальненне тым, што вялікая колькасць беларусаў зацікаўлена ў захаванні сваёй гістарычнай памяці. «Ёсць надзея, што калі пройдзе вар'яцтва, якое зараз адбываецца ў Еўропе, у нас будзе адкуль чэрпаць гэтую памяць. Пакуль Беларусь будзе жыць, гісторыя нікуды не падазецца», — заўважыў Казімірас Юраіціс.

Пётр ДУНЬКО.

Даслоўна

Аляксандр Лукашэнка — літоўцам: «Арганізуйцеся і скажыце, у які пункт на граніцу вам прывезці ўгнаенні, крупы, соль і іншае»

Беларусь гатовая дапамагчы літоўскім грамадзянам з неабходнымі ім таварамі. Аб гэтым кіраўнік дзяржавы Аляксандр Лукашэнка заявіў, адказваючы на пытанні журналістаў на плошчы Перамогі ў Мінску.

Прадстаўніца Літвы падзякавала за тое, што беларускі бок адкрыў граніцы: «Простыя людзі едуць, мы нешта ў вас набываем. Тыз ж самыя ўгнаенні. Едуць людзі, у якіх зарплата маленькая. Вязюць паліва».

«Арганізуйцеся і скажыце, у які пункт на граніцу вам прывезці ўгнаенні, крупы, соль і іншае. Мы гэта зробім. Таму што Літва — гэта міралюбівыя, добрыя, прыемыя людзі. Такія, як беларусы. А вось гэтыя ўсе вашы Ландсбергісты, Лінквічусы і іншыя — гэта пена. Яна схлыне. Гэта вар'яты. Ну няужо можна рабіць так, як горш уласнай краіне і свайму народу? Ну жадаеце вы з намі ваяваць эканамічна — ваяце. Але нашошта свайму народу дрэнна рабіць? Гэта вар'яты, якія жыцця не ведаюць. Ім добра, яны не пакутуюць. Паліва ў іх ёсць і газ, за якія яны не плацяць. Пакутуюць звычайныя людзі», — адраваў Аляксандр Лукашэнка.

«Да чаго дайшлі: там, дзе чарнобыльцаў мы аздарулялі, — санаторыі нашы ў Латвіі і Літве канфіскоўваць сабраліся. Ну, калі дайшлі да жабрацтва такой ступені, забіраеце. Але толькі ведаеце, што ў гэтага працэсу два канцы. Вы ўдарыце адным нас — атрымаеце бумеранг з іншага боку», — папярэдзіў беларускі лідар. Прадстаўніца Літвы таксама павіншавала беларускі народ ад імя ўсіх рэзвых людзей у гэтай краіне, у тым ліку ад імя асуджанага на шэсць гадоў палітыка Аляггірдаса Палецкіса.

«Апоры дэмакратыі. А ад нас патрабуюць: «Вы там палітзняволеных...» Пасадзілі чалавека ні за што на шэсць гадоў. Восі ў імя дэмакратыя», — заўважыў Аляксандр Лукашэнка.

«Дзякуй вам за тое, што вы ёсць, і за тое, што ў Літве яшчэ ёсць людзі, якія могуць шчыра гаварыць. Мы ведаем, мы не змешваем літоўскі народ з гэтым Ландсбергісамі», — дадаў Прэзідэнт.

Мікалай КІРЫЧЭНКА:

«Праз казацкія песні — да беларускай культуры»

ІМЕНЬІ

Старадаўнія казацкія песні ў сучасных аранжыроўках, яркая харэаграфія з трукавымі элементамі, каларытныя касцюмы і шалёная энергетыка. Усё гэта ўласціва шоу казацкай песні і танца «Маме падабаецца». Мы паразмаўлялі з мастацкім кіраўніком і па сумяшчальніцтве артыстам гэтага калектыву Мікалаем Кірычэнкам і даведаліся, як казацкая культура пакарае сэрцы тысяч беларусаў.

— Адкуль узнікла ідэя стварэння шоу?

— Я сам вельмі творчы чалавек. Больш за дваццаць восем гадоў займаюся музыкай. Спачатку гэта была музычная школа па класе балалайкі. Наогул, я хацеў навучыцца іграць на гітары, але ў той момант мне казалі, што калі навучыся іграць на балалайцы, то мне будзе падручна ўсё. Пазней быў каледж імя Сакалоўскага, пасля — вучоба ў Беларускам дзяржаўным універсітэце культуры і мастацтваў на дыржора. Падчас вучобы прайшоў стажыроўку ў Польшчы і адначасова вучыўся ў Акадэміі кіравання пры

Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь. І скончыў працэс свайго навучання ў магістратуры ўніверсітэта культуры. Менавіта ў гэтым месцы і пачалася гісторыя стварэння майго калектыву. Для ўдзельнікаў не было нейкага асаблівага адбору, мы былі рады ўсім. У самы першы склад уваходзілі два харэографы

і чатыры вакалісты. Але з часам патрабаванні да ўзроўню артыстаў раслі, і з-за гэтага склад артыстаў мяняўся.

— У вас дастаткова цікавая назва...

— Першапачаткова мы называліся «Станіца», гэта быў яшчэ год 2010—2011. Мне гэтая назва

жудасна не падабалася, і я заўсёды быў гатовы памяняць яе, але не мог прыдумаць іншую. У той перыяд я працаваў у музычнай школе, і адна з маіх вучаніц, Аліна Ліс, зрабіла праект пад назвай «Маме падабаецца», аднак з нейкіх прычын ён не стаў прасоўвацца. Паколькі назва мне адразу падалася

цікавай і гучнай, я патэлефанаваў і папрасіў дазволу на яе выкарыстанне. Яна з радасцю падзялялася ёй.

— А чаму менавіта казацкія калектывы?

— Заўсёды любіў культуру Паўночнага Каўказа, але яна дастаткова складаная для нашага менталітэту. Таму я стаў знаёміцца з падобнай да яе — казацкай культурай, для нас больш зразумелай. Чым яна захапіла і прывянула, дык гэта цікавай і высакароднай гісторыяй, сілай духу і згуртаванасці гэтага народа. Я нават пісаў дысертацыю і дыплом на тэму казацкай культуры.

— Раскажыце пра цяперашні склад калектыву.

— Ён абсалютна новы, такой камандай мы выступаем менш чым паўгода. Цяпер усе ўдзельнікі — прафесійныя артысты. У складзе — шэсць харэографу і пяць вакалістаў. Па праўдзе кажучы, з самага пачатку стварэння калектыву я прытрымліваўся пазіцыі, што ў яго павінны ўваходзіць толькі хлопцы, бо энергія дзяўчат не зусім падыходзіць для таго, каб паказаць культуру і энергетыку казацкіх песень і танцаў глядачу. Але, нягледзячы на гэта, чатыры дзяўчыны-вакалісткі ўсё ж прысутнічаюць.

(Заканчэнне на 4-й стар. «ЧЗ».)

Медыяпрастора

ЦІ МОЖНА КАНКУРЫРАВАЦЬ З INSTAGRAM І TikTok?

Якія інфармацыйныя прыярытэты ў моладзі

Усяго некалькі дзясяткаў гадоў таму патак медыяінфармацыі быў абмежаваны трыма-чатырма тэлеканаламі, цэнтральнымі газетамі і некалькімі часопісамі. А сёння ўсе мы знаходзімся ў палоне медыя амаль круглыя суткі: інтэрнэт, сацыяльныя сеткі, рэклама, камерцыйныя аб'явы, тэлевізія, кінафільмы, музыка, мноства радыёстанцый... Медыя інтэграваныя ў наша жыццё настолькі, што большасць паведамленняў мы атрымліваем у фонавым рэжыме, не звяртаючы на іх увагі. Моладзь — менавіта тая сацыяльная група, якая па

Вольгу БАГАМАЗ, дэпутата Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу, члена Пастаяннай камісіі па ахове здароўя, фізічнай культуры і маладзёжнай палітыцы Ігара ЗАВАЛЕЯ, намесніка дэкана факультэта журналістыкі БДУ, кандыдата філалагічных навук Лізаветы ХМЕЛЬ, першага сакратара Мінскага гарадскога камітэта БРСМ Рамана БАНДАРУКА, блогера, тэлеведучую СТВ і карэспандэнта «Мінскай праўды» Сцюшу ТАЙМ і педагога дадатковай адукацыі, кіраўніка гуртка «Азы журналістыкі» мінскага Цэнтра дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі «Маяк» Ангеліну УЛІЧ.

(Заканчэнне на 2-3-й стар. «ЧЗ».)

Трэціпрацоўні

АД ПРАВАДНІКОЎ ДА КАНТРАЛЁРАЎ

Дзе студэнты могуць знайсці
работу на лета

Каля 35 тысяч рабочых месцаў будзе створана сёлета для ўдзельнікаў студэнцкіх атрадаў. З сакавіка ў краіне запушчаны прамапраект «Выбіраем студэнтаў»: у кожнай установе адукацыі і ў кожным раённым камітэце БРСМ ідзе набор хлопцаў і дзяўчат, якія жадаюць папоўніць іх шэрагі.

— На сённяшні момант у студатрады запісалася ўжо каля 14 тысяч чалавек, — паведаміла камандзір Рэспубліканскага штаба студэнцкіх атрадаў Надзея ШАХОУСКАЯ. — Не звычайна для ранейшых, сёлета плануем рэалізаваць і шмат новых працоўных праектаў. Сярод іх вытворчы праект «Трактарабудульнік-22» на базе Мінскага трактарнага завода, «Аўтазаводзец-22» — на базе Мінскага аўтамабільнага завода. У Нацыянальным дзіцячым цэнтры «Зубраня» запрацьце педагагічны праект «Важаты». Таксама будуць рэалізаваны два зусім новыя напрамкі, звязаныя з Беларускай чыгункай: праект для праваднікоў «Дарога магчымасцяў» і будаўнічы праект «Пуцэйцы». Акрамя таго, студатрады будуць працаваць на будаўніцтве новага будынка музея ў Хатыні і рэканструкцыі мемарыяльнага комплексу. Прадоўжаць работу вытворчы працоўны праект на «Атланце», дзе ў складзе рэспубліканскага студэнцкага атрада плануецца задзейнічаць каля 300 чалавек, а таксама Усебеларуская маладзёжная будоўля «Горад маладосці».

(Заканчэнне на 3-й стар. «ЧЗ».)

ЦІ МОЖНА КАНКУРЫ ПРАВАЦЬ З INSTAGRAM І TikTok?

Інфармацыйная беспрынцыповасць

«ЧЗ»: Прапаную азірнуцца гадоў на дзесяць-дваццаць назад. Што змянілася за гэты час у маладзёжных прырытэхах? Чым цяперашняе пакаленне адрозніваецца ад папярэдніх? Якім крыніцам інфармацыі аддае перавагу?

Вольга БАГАМАЗ: — Як паказалі вынікі даследавання «Пакаленне Z: устаноўкі і каштоўнасці сучаснай беларускай моладзі», наша моладзь сёння — мабільная, сацыяльна актыўная, нацэленая на поспех і рэзультат. Ва ўяўленнях маладых людзей «тройка» крытэрыяў іх жыццёвага поспеху выглядае наступным чынам: павага людзей, моцнае здароўе і добрая сямя.

Вельмі важнымі для сучаснай моладзі з'яўляюцца каштоўнасці камунікацыі і самавыяўлення, чаму ў вялікай ступені спрыяе інтэрнэт-прастор, якая для юнакоў і дзяўчат абсалютна натуральнае асяроддзе, бо яны ўжо нарадзіліся ў лічбавым свеце.

Сацыяльныя сеткі выступаюць для іх важным інстытутам сацыялізацыі, даючы ім адчуванне рэальнага часу і пляцоўку для зносінаў. Гэта новы ўзровень і новае вымярэнне сацыяльных камунікацый. Разам з тым, высокая ўцягнутасць моладзі ў інтэрактыўныя формы камунікацыі стварае перадумовы для фарміравання такой новай якасці як «інфармацыйная беспрынцыповасць», калі ў пагоні за лайкамі, хайпам, праглядамі і рэкламнымі грашыма фарміруецца гатуўнасць размяшчаць кантэнт, які часта супярэчыць і здароваму сэнсу, і традыцыйным нормам маралі. Віртуальны свет хайпу свабодны і ад доўгу, і ад маральных абавязальстваў... Больш за тое, ён можа праграмаваць палітычныя густы і перавагі. Апошняя паўтара года мы назіраем, як папулярныя ў маладзёжным асяродку блогеры, якія спецыялізаваліся раней, скажам так, на бяскрыўным кантэнтзе, у залежнасці ад палітычнай кан'юнктуры хутка пераключаюцца на зусім іншы парадок дня дзеля пашырэння сваёй аўдыторыі...

Вынікі даследавання «Пакаленне Z...» сведчаць, што 97 працэнтаў рэспандэнтаў (апыталіся пад-

леткі ва ўзросце ад 14 да 17 гадоў) карыстаюцца інтэрнэтам штодня. 85 працэнтаў заходзяць у сацыяльныя сеткі, 68 працэнтаў — на забавляльныя сайты. Лідзіруюць сярод сацыяльных сетак у моладзі TikTok і Instagram, прычым 64 працэнтаў рэспандэнтаў заходзяць у іх па тры-чатыры разы штодня.

Моладзь вельмі хутка адаптуецца да новых месенджараў, гэта пакаленне, якое нарадзілася ў часы, калі даступная абсалютна любая інфармацыя. Таму асноўная задача для іх — хутка знайсці патрэбную, скарыстацца ёю і забыць. Гэта пакаленне візуалаў, якое тэкставую інфармацыю ўжо не ўспрымае. Менавіта гэтым можна растлумачыць асаблівую папулярнасць у маладзёжным асяродку Instagram і TikTok.

«У блогераў ніякіх маральных і прафесійных абмежаванняў няма. Галоўнае — хуткасць, хайп і колькасць лайкаў».

Да таго ж пакаленню Z уласцівае кліпавае мысленне. Прычым кліпавае мысленне ўласцівае ўжо і нам, дарослым. Як мы рэагуем на вялікую колькасць інфармацыі? Правільна, у нас выпрацоўваецца ахоўная рэакцыя: штосьці мы ігнаруем, за штосьці наша ўвага чапляецца, штосьці мы праглядаем толькі павярхоўна, чытаем па дыяганалі. Лішак інфармацыі не дазваляе нам глыбока пагрузіцца ў нешта адно.

А хто лідары думак?

«ЧЗ»: Інтэрнэт-прастора стварае своеасаблівую кашу, дзе можна знайсці ўсё што заўгодна: і блогі, і забавляльныя рэсурсы, і сур'ёзныя навуковыя работы. А фактычна такі інфармацыйны фаст-фуд прыводзіць да стомленасці мозга. У такой сітуацыі ён пачынае браць толькі самае лёгкае і яркае, а ўсё, што патрабуе разважанняў, ігнаруе...

Ігар ЗАВАЛЕЙ: — Моладзь змянілася, таму што свет змяніўся. Добра гэта ці дрэнна? Добра, што мы ў сусветным тэндэзе, што любая інфармацыя нам даступная. Я лічу, што інтэрнэт — гэта вялікая выгода для чалавецтва. У мае студэнцкія гады, калі мне трэба было штосьці даведацца, я ішоў у бібліятэку, заказваў кнігу, нешта выпісваў, а сёння проста дастаткова

задаць пытанне «гуглу» — і табе тут жа прапаўнуць сотні спасылкаў, фактаў (пацверджаных і непацверджаных) і меркаванняў (не заўсёды абгрунтаваных). Любы відэаролік растлумачыць вучэбны матэрыял майму сыну лепш, чым падручнік. Трэба разумець, што інтэрнэт і сацыяльныя сеткі нікуды не знікнуць, а тое, што нельга перамагчы, трэба ўзначаліць.

Калі мы выбудовваем сваю інфармацыйную палітыку, павінны мець на ўвазе, што асноўная крыніца інфармацыі для моладзі — інтэрнэт і сацыяльныя сеткі, і калі нас там няма, калі там няма людзей з правільнымі патрыятычнымі і ідэалагічнымі поглядамі і ўстаноўкамі, то нас для моладзі ўвогуле не існуе. Лідарамі думак у маладзёжнай сёння з'яўляюцца блогеры, якія размаўляюць з імі на зразумелай ім мове. А ці шмат прафесійных журналістаў-блогераў з'яўляюцца ў маладзёжным асяроддзі лідарамі думак? Я асабіста не магу такіх прыгадаць... Мы жывём у часы, калі і музыканты, і блогеры, не маючы прафесійнай музычнай і журналісцкай адукацыі, могуць рэалізаваць сябе на інтэрнэт-пляцоўцы. У іх ёсць харызма, яны ведаюць, як працуюць алгарытмы ў TikTok і Instagram, ведаюць, што патрабуюцца кароткія тэксты, яркія загаловкі, прыгожыя карцінкі, эмоцыі, ведаюць пяць-шэсць ключавых момантаў прасоўвання свайго кантэнту. Усё гэта дазваляе ім быць паспяховымі і збіраць шматлікую аўдыторыю падпісчыкаў і мільённыя прагляды.

Лізавета ХМЕЛЬ: — Як чалавек, які працуе з абітурыентамі і

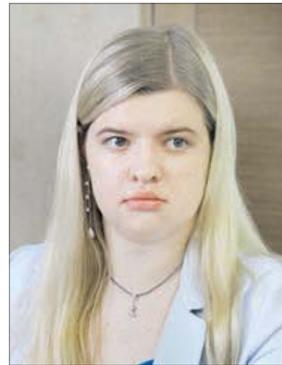
студэнтамі штодня, мушу канстатаваць, што нават будучыя журналісты аддаюць перавагу электронным сродкам масавай інфармацыі, а не друкаваным. Тэарэтычна можна змяніць друкаваную платформу на электронную, але ці дапаможа гэта значальную увагу маладзёў? Усе дзяржаўныя СМІ маюць свае тэлеграм-каналы, вось толькі ў моладзі яны не карыстаюцца папулярнасцю. Таму даносіць патрэбныя думкі, нашу дзяржаўную палітыку трэба праз сацыяльныя сеткі, праз блогераў, папулярных вядучых, якія маюць уплыў на моладзь. Трэба арыентавацца на канкрэтныя персаналі. Так, у газетак прадстаўлены сур'ёзна аналітыка, розныя меркаванні, але моладзь гэтую форму падачы інфармацыі не ўспрымае. Гэта насамрэч вя-

лікая праблема — падтрыманне чытацкай культуры.

Попыт на гісторыі поспеху

«ЧЗ»: А што сёння цікавіць моладзь?

Ангеліна УЛІЧ: — Я хацела б заступіцца за моладзь. У маім гуртку «Азы журналістыкі» 50 выхаванцаў, гэта пераважна вучні 9-11-х класаў. Яны кажуць, што ў дзяцінстве бацькі давалі ім часопісы і газеты, і ім было цікава іх чытаць. Але вось для падлеткавага ўзросту цікавых СМІ сёння няма. Яны чыталі б друкаваныя СМІ, калі б там пісалі даступнай мовай пра тое, што ім насамрэч цікава.

Напрыклад, я заўважыла, што маіх выхаванцаў вельмі цікавіць псіхалогія, яны разбіраюцца ў ёй, чытаюць кнігі па адпаведнай тэматыцы. А калі заходзіць гаворка пра тое, у каго ўзяць інтэрв'ю, то кожны другі падлетак хоча пагутарыць менавіта з псіхологам. Іх цікавіць тэма маладых прафесіяналаў, якую прафесію ім абраць, цікава чытаць пра простых людзей, якія часоўці дабіліся ў жыцці, гісторыі поспеху. Чаму сярод падлеткаў папулярныя блогеры? Таму што гэта яркавы прыклад поспеху. Яны бачаць, як звычайныя хлопцы і дзяўчаты літаральна з нуля зарабляюць сабе папулярнасць. І, самае галоўнае, — размаўляюць з імі як роўныя. Маралізатарства падлеткі не ўспрымаюць і фальш яны вельмі тонка адчуваюць. Ячэ адна актуальная для падлеткаў тэма — валанцёрства...

«Мы жывём у часы, калі і музыканты, і блогеры, не маючы прафесійнай музычнай і журналісцкай адукацыі, могуць рэалізаваць сябе на інтэрнэт-пляцоўцы».

Вольга БАГАМАЗ: — Падчас даследавання мы цікавіліся, якія асобы прыцягваюць моладзь. На першым месцы з вялікім адрывам ідзе Ілан Маск. Пацярджала, што на гісторыі поспеху ў маладзёжным асяроддзі ёсць вялікі попыт. Прычым ім патрэбны хуткі поспех, які асацыіруецца з адкрыццём уласнага бізнесу, самарэалізацыяй, і, на мой погляд, гэтыя іх памкненні можна было б накіроўваць у канструктыўнае рэчышча, бо хто сёння фарміруе каштоўнасці і

прырытэты, стварае карціну свету? Расійскі блогер, казахскі, украінскі, беларускі — няважна які.

Маладыя — вельмі эмпатычныя і гатовыя ўцягвацца ў валанцёрскую дзейнасць. Таксама мы заўважылі, што моладзь вельмі адчувальна да нашчэрацы, бугафэры, паказушнасці, і калі ў нашых дзяржаўных блогераў ёсць нейкія перагібы, то яны вельмі хутка на гэта рэагуюць і адпісваюцца ад іх акаўнтаў.

Сацыяльныя сеткі ці жыццёвыя стасункі?

«ЧЗ»: Сцёша, вы пазіцыянуеце сябе як беларускую блогерку і патрыётку краіны. У сваіх роліках у TikTok актыўна падтрымліваеце дзеючую ўладу. Скажыце, гэта працуе? Можна, вы ведаеце сакрэт, як захапіць увагу моладзі?

Сцёша ТАЙМ: — У мяне медыцынская адукацыя, але яшчэ да падзеі 2020 года я зарэгістравалася ў мабільным дадатку Likee, пачала весці каналы на YouTube, завяла акаўнт у TikTok. Лічу, што закрываць каментарыі і блакіраваць хейтараў нельга. Няхай людзі пішуць, што думаюць. Кожны мае права на сваё меркаванне. У мяне таксама ёсць свой пункт гледжання на падзеі ў краіне, які і транслірую. Асабіста я — за канструктыўную гутарку.

Мяне заўважылі і прапанавалі весці рубрыку на тэлебачанні. Цяпер працую карэспандэнткам на СТБ і ў інфармацыйным агенстве «Мінская праўда». Тут ужо казалі пра кліпавае мысленне, жаданне атрымаць інфармацыю хутка, пра хайп, лайкі і гэтак далей. Як мы можам гэта выкарыстаць? Напрыклад, можна прыцягваць увагу да газет і тэлебачання праз TikTok. Вядома, нейкія глабальныя ідэалагічныя рэчы праз гэту сацыяльную сетку не прасунеш, але прыцягнуць увагу да дзяржаўных СМІ можна. Калі здымаеш хайповыя ролік, звязаны з газетамі і тэлебачаннем, і табе ўдаецца зачыпіць гледзца тэмай, артыкулам, сюжэтам, той абавязкова прайдзе па прапанаваных спасылках. На YouTube можна сказаць больш. Нядаўна мы размясцілі на партале «Мінскай праўды» сюжэт пра павільены «Белсаюздруку» і правялі з калегай сваё міні-апытанне, каб даведацца, ці чытаюць мінчане

12.05.2022 г.

газеты. На жаль, такіх знайшлося няшмат, і гэта былі немалыя людзі. Пераважная колькасць аптычных казаль, што шукаюць навіны ў інтэрнэце. Але калі трапіла ў «Белсаюздрук», рукі самі цягнуцца да газеты. Пах друкарскай фарбы асабіста ў мяне выклікае настальгію, успаміны з дзяцінства. А ці ўсе ведаюць, што ў павільёне «Белсаюздруку» сёння можна набыць гарачыя напіткі, марожанае, зарадзіць тэлефон, аформіць падпіску? Там ёсць бясплатны інтэрнэт і, самае галоўнае, — свежая прэса... Трэба вяртаць моду на друкаваныя СМІ. Увогуле мы жывём у цікавы час, калі блогеры робяць трохі журналістамі, а журналісты — блогерамі, хоць, зразумела, не ўсе і не заўсёды бачаць паміж імі розніцу.

Раман БАНДАРУК: — Праз інтэрнэт мы спрабем данесці цікавую інфармацыю аб Саюзе моладзі. Зразумела, што віртуальная прастора актыўна выкарыстоўваецца вельмі рознымі структурамі і арганізацыямі, там пастаянна з'яўляюцца новыя тэндэнцыі, прасочваецца мода на нейкія рэчы. І для БРСМ важна пастаянна быць у трэндзе, у тым ліку ў інтэрнэце.

Нам удаецца даволі паспяхова прасоўваць свой кантэнт у Telegram, Instagram, «УКантакце», а вось у TikTok даносіць патрэбную інфармацыю больш праблематычна. Трэба фарміраваць асобны маладзёжны калектыв, які б з веданнем законаў гэтай сацыяльнай сеткі мог бы працаваць на інтарэсы маладзёжнай арганізацыі. Але ўсё роўна лічу, што сацыяльныя сеткі не могуць замяніць жытых стасункаў. Зусім іншая справа — дыялогавае пляцоўкі, якія арганізуюе БРСМ: гэты фармат дае магчымасць моладзі ўзнімаць самыя вострыя праблемы і задаваць хвалюючыя пытанні асабіста прадстаўнікам органаў улады, палітыкам, прадпрыемальнікам, грамадскім дзеячам.

Я як кіраўнік самай буйной тэрытарыяльнай структуры БРСМ — Мінскай гарадской арганізацыі — ніколі не закрываю каментарый пад сваімі пастамі ў сацыяльных сетках, бо зваротная сувязь павінна быць. Але мне здаецца, што ўступаць у дыскусію ў сацыяльных сетках бессэнсоўна, ты ўсё роўна праз смартфон сваю пазіцыю не данясеш. Згодны з тым, што моладзь вельмі тонка адчувае фармалізм, таму лепш зрабіць менш, але больш якасна. Бо адзін раз на тваю акцыю ці мерапрыемства прыйдуць з цікавасцю, можа быць, яшчэ другі раз прыйдуць, але трэцяга ўжо дакладна не будзе. А валанцёрства сёння насамрэч у трэндзе ў моладзі... Валанцёрскія акцыі заўсёды выклікаюць шчыры інтарэс з боку членаў нашай арганізацыі.

Улічваючы, што менавіта інтэрнэт сёння фарміруе для моладзі карціну свету, і ёсць свядомасць, каштоўнасцяў устаноўкі і памкненні, хацелася б напоўніць сацыяльныя сеткі пазітыўнай інфармацыяй.

Расказаць нам ёсць пра што, у саюзе, дарэчы, кожны малады чалавек па-свойму таленавіты і крэатыўны. І са свайго боку мы будзем рабіць усё для таго, каб інтэрнэт быў пазітыўны.

Вольга БАГАМАЗ: — Мяркую, што з улікам мабільнасці моладзі можна было б папулярызаваць вандроўкі па Беларусі. Любоў да Радзімы можна выходзіць і такім ненавязлівым спосабам.

Інфармацыйная гігіена

«ЧЗ»: Сацыяльныя сеткі даюць магчымасць маніпуляваць людзьмі і ўкараняць у іх галовы далёка не бяспасходныя ідэі. На іх платформах вельмі лёгка фарміраваць розныя групы ў нечых інтарэсах. А ці здольная наша моладзь крытычна ацэньваць інфармацыю? Як навучыць адфільтроўваць патрэбнае, не дапускаць маніпулявання, адрозніваць факты ад меркванняў, праўду ад дапушчэнняў? І ўвогуле, хто гэтым павінен займацца?

Вольга БАГАМАЗ: — Плястычнасць сучасных інфармацыйных пляцовак, якія адаптуюцца пад патрэбы дзяцей і моладзі, проста каласальная, а хуткасць уцягвання маладых людзей у іх інфармацыйную павестку — вельмі небяспечная. TikTok максімальна просты з пункту гледжання размяшчэння на яго платформе кантэнту. Там вельмі лёгка стварыць інфармацыйную нагоду, а людзі самі да яе падключачацца. Моладзь насамрэч не бачыць розніцы паміж блогерствам і журналістыкай. Прафесійныя журналісты кіруюцца этычным кодэксам, прычыпам «не нашкодзі»; інфармацыю, якую распаўсюджвае, ён правярае, а ў блогераў ніякіх маральных і прафесійных абмежаванняў няма. Галоўнае — хуткасць, хай і колькасць лайкаў.

Вядома, чалавек з развітым крытычным мысленнем любую інфармацыю ўспрымае з разумнай доляй скептыцызму, супастаўляе з праціглымі пунктамі погляду і разглядае яе магчымы наступствы. Таму галоўным унутраным фільтрам і асновай інфармацыйнай гігіены павінна стаць развіццё ў падрастаючага пакалення крытычнага мыслення ну і, вядома, фарміраванне каштоўнасцяў, бо чалавекам з каштоўнаснай базай цяжка маніпуляваць.

Летась у выдавецкім цэнтры Нацыянальнага інстытута адукацыі выйшаў у свет дапаможнік «Актуальныя пытанні забеспячэння інфармацыйнай бяспекі». Гэты ўнікальны праект стаў вынікам плённага міжведамаснага супрацоўніцтва. Сярод яго аўтараў — вучоныя-практыкі ў сферы нацыянальнай бяспекі, юрыспрудэнцыі, інфармацыйнага права і педагогікі. Безумоўна, работа па забеспячэнні інфармацыйнай бяспекі павінна весціся з улікам узроставых асаблівасцяў школьнікаў, напрыклад у старшай школе важна растлумачыць падлеткам тэхналогіі маніпулявання ў інфармацыйнай прасторы, расказаць пра інфармацыйна-псіхалагічнае ўздзеянне сучасных медыя, якія распаўсюджваюць дэструктыўны кантэнт, пра адказнасць за парушэнні заканадаўства ў дадзенай сферы. У малодшай школе — больш увагі аздаць рызыкам, якія прысутнічаюць у інтэрнэце, і правілам бяспечных паводзін. З упэўненасцю магу сказаць, што тэма інфармацыйнай гігіены актуальная абсалютна для любога ўзроста,

таму што адрозніць праўду ад фэйкаў не могуць і бацькі сённяшніх школьнікаў. І школа ўжо актыўна працуе ў згаданым напрамку, але павінна быць пераамясненая на ўсё ўзроставае адукацыі.

Ігар ЗАВАЛЕЙ: — Дадзеная тэма звышактуальная сёння, таму што алгарытмы і формы данясення інфармацыі пастаянна змяняюцца. Дэструктыўнае ўздзеянне на свядомасць, асабліва моладзі, у апошні час асабліва адчуваецца, таму калі мы пусцім усё на самацёт, то заўтра будзем жыць ужо не сваім розумам, а па чыёй-небудзь ўказцы.

«ЧЗ»: І ўсё ж такі, ці засталася ў сучасным свеце месца для маладзёжнага выдання: электроннага ці друкаванага?

Лізавета ХМЕЛЬ: — Пры той разнастайнасці кантэнту, якую забяспечваюць сацыяльныя сеткі, складана зрабіць так, каб адно выданне зацікавіла ўсю падлеткавую ці маладзёжную аўдыторыю. Таму павінна, напэўна, быць дыферэнцыяцыя, напрыклад, гэта могуць быць выданні, прысвечаныя камп'ютарным гульням і свету IT, падарожжам і гэтак далей. Таксама трэба больш увагі аздаць формам падчы інфармацыі. Для старэйшага пакалення гэта адна форма падчы, а для моладзі яна павінна быць іншай, каб заставацца з імі на адной хвалі.

Ангеліна УЛІЧ: — Лічу, што і падлеткавыя, і маладзёжныя СМІ сябе не зжылі. Калі казаць пра падлеткавыя выданні, то я выступаю за тое, каб прыцягнуць да іх стварэння саміх падлеткаў, бо яны лепш ведаюць, што цікава іх аднагодкам. Для іх важныя візуалізацыя, жывыя прыклады, гісторыі людзей. З уласнага вопыту магу сказаць, што школьнікаў цікавяць конкурсы, якія праводзяць СМІ. Калі тэма іх зацікавіла, то гэта будзе стопрацэнтнае пападанне: дзеці будуць удзельнічаць, адсочваць, распачнецца ланцуговая рэакцыя, і яны прыйдуць і на сайт, і да папулярнага варыянта газет.

Раман БАНДАРУК: — «Чырвоная. Чырвоная змена» мае больш чым стагадовую гісторыю, яна стварала летапіс камсамольскага руху. А БРСМ з'яўляецца пераамясненая камсамола і выконвае тым жа задачы. Мы ахопліваем не толькі школьнікаў, студэнтаў, але і працоўную моладзь. І наша задача — даносіць да маладых людзей сваю актуальную інфармацыю, трансліраваць ім свой парадок дна.

Ігар ЗАВАЛЕЙ: — Друкаваныя СМІ, безумоўна, павінны застацца. Для Саюза моладзі мець свой орган друку — гэта яшчэ і важны рэпутацыйны момант. Культура напісання вялікіх артыкулаў не павінна знікнуць, які і прафесіяналы, якія ўмеюць тое рабіць. Але трэба ўсё ж такі працаваць з улікам сучасных рэалій, ісці ў сацыяльныя сеткі. Калісьці мае бацькі чыталі газету ад першай да апошняй паласы. У іх быў на гэта час, а газета была галоўнай крыніцай інфармацыі. Для новага пакалення важна, каб увесць тэкст змяшчаўся на экране смартфона і яго не трэба было гартача далей. А калі радзіць не суправаджаючы відэа, фатаграфіі, інфаграфіка, то ніхто і не стане тое рабіць. Увогуле, хто ведае, што мы будзем абмяркоўваць яшчэ праз дзесяць гадоў? Ці застануцца Instagram і TikTok? Можа быць, чытаць газеты зноў стане модным? Здаровы лад жыцця стаў сярод моладзі папулярным. Можа, і чытанне газет стане трэндом?

Надзея НІКАЛАЕВА.
Фота Югена ПЯСЕЦКАГА.

АД ПРАВАДНІКОЎ ДА КАНТРАЛЁРАЎ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «ЧЗ».)

Як адзначыла Надзея Шахоўская, сёлета плануецца выезд за межы краіны значна большай колькасці студэнцкіх атрадаў. Хлопцы і дзеўчаты праходзяць у такія атрады конкурсны адбор. Атрад «Эўрыка» накіруецца на міжнародную студэнцкую будоўлю «Кузбас», таксама плануецца выезд атрада «Дойліды» — на Усерасійскую студэнцкую будоўлю «Поўнач». Атрад «Тытан» Беларуска-Расійскага ўніверсітэта чакаюць на нафтагазакандэнсатным радовішчы ў Баваненкаве. Студэнты-медыкі возьмуць удзел у міжнародным медыцынскім студэнцкім атрадзе ў Кемераўскай вобласці.

У БНТУ летась у складзе студатрадаў былі працаўладкаваныя 1026 чалавек.

— Сёлета мы паставілі мэту выйсці на 1,5 тысячы працаўладкаваных студэнтаў, — расказаў **сакратар пярвічнай арганізацыі БРСМ БНТУ Ягор НІКІЦІН**. — Наш універсітэт — флагман тэхнічнай адукацыі, ён вельмі шматпрофільны. Таму і студатрады ў нас разнайстайныя: і будаўнічыя, і вытворчыя, і сэрвісныя, ёсць нават педагагічны атрад, таму што ва ўніверсітэце функцыянуе інжынерна-педагагічны факультэт. Але трапіць у педатрад пры жаданні могуць таксама і студэнты з іншых факультэтаў, калі пройдуць адпаведную падрыхтоўку. Яна, дарэчы, займае два месяцы. Калі 200 нашых студэнтаў гэтым летам будуць працаваць з дзецьмі ў санаторыі-прафілакторыі БНТУ.

Летась у некаторых байцоў студатрадаў заробкі даходзілі да 1,5 тысячы рублёў, але сярэдні заробак вагаўся ад 800 да 900 рублёў. Конкурс са студэнтаў утвараўся ў тым будаўнічых арганізацыі, якія пананоўвалі для студатрадаўцаў найлепшыя ўмовы для працы і больш высокі заробкі.

А вось у Беларускай дзяржаўнай ўніверсітэце нядаўна звярнулася з цікавай прапановай дзяржаўнае прадпрыемства «Мінсктранс» — яны запрашаюць студэнтаў у летні час папрацаваць кантралёрамі грамадскага транспарту. Прычым заробкі будаўнічых арганізацыі: ад тысячы да дзвюх тысяч рублёў.

Кансультант упраўлення палітыкі занятасці Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Наталія ЛАБАЧОВА паведаміла, што арганізацыі Беларусі гатовыя прапанаваць для навучэнскай моладзі каля пяці тысяч вакансій.

«Цяпер аб такой магчымасці праінфармавала больш як 400 арганізацыі. Сярод вакансій пераважна прадаўцы, памочнікі прадаўцоў, кур'еры, дапаможныя рабочыя, рабочыя зялёнага будаўніцтва. З маладымі грамадзянамі, накіраванымі арганізмам на працу, занятасці і сацыяльнай абароне для часовага працаўладкавання, наймальнікі заключалі тэрміновыя працоўныя дагаворы. Такім чынам на іх распаўсюджваюцца нормы Працоўнага кодэкса і заканадаўства аб ахове працы», — адзначыла Наталія Лабачова.

Часовая занятасць моладзі ў вольны ад вучобы час арганізавана службай занятасці ва ўсіх рэгіёнах краіны круглы год. Прыярытэтнае права на часовае працаўладкаванне даецца маладым людзям з няпоўных, шматдзетных, малазабеспечаных сем'яў, непаўналетнім, якія знаходзяцца на ўліку ў камісіях і інспекцыях па справах непаўналетніх. «З мэтай арганізацыі часовай працоўнай занятасці моладзі службай занятасці ўжо заключана каля 500 дагавораў з наймальнікамі з выкарыстаннем на гэтыя мэты фінансавых рэсурсаў з дзяржпраграмы. На часовай рабочыя месцы з фінансавай падтрымкай дзяржавы ў вольны ад вучобы час працаўладкавана больш за тры тысячы навучэнцаў. Школьнікам прапануецца ўзяць удзел у работах па азелененні і добраўпарадкаванні тэрыторый навуальных устаноў, рамонце вучэбнай мэблі, рэстаўрацыі кніжнага фонду бібліятэк, выбаце сувенирнай прадукцыі», — праінфармавала кансультант.

Паводле заканадаўства, да працы дапускаюцца падлеткі ва ўзросце ад 14 гадоў па згодзе бацькоў, а вось шансаўцамі адпаведна дазваляюць працаваць ужо не патрабуюцца. Ва ўзросце ад 14 да 16 гадоў дзеці могуць працаваць 4 гадзіны 36 хвілін у дзень, у 16-18 гадоў — 7 гадзін. Акрамя таго, забараняецца прыцягненне асоб, маладзейшых за 18 гадоў, да працы на цяжкіх работах і на работах са шкоднымі або небяспечнымі ўмовамі працы, да начынй і звышурочных работ, да работ у дзяржаўна-святы і святочныя дні, да работ у выхадныя дні.

Надзея НІКАЛАЕВА.
Фота з адкрытых крыніц.

ISEX БАЛЯСЫ

АДНЫ НА ДВАІХ

Можа, хто памятае амерыканскую меладраматычную камедыю «Выбух з мінулага»? Яна пра найўнага, але шчырага хлопца Адама Вэбера, які па глыбокім непаразуменні правёў у бамбасховішчы разам з бацькамі 35 гадоў, а потым апынуўся ў вірлівым Лос-Анджэлесе. Там ёсць эпізод, калі Адам разам з новай сяброўкай Евай пад'язджаюць да яе дома. У гэты момант з жылля выходзіць ранейшы каханні Кліф, які прыязджаў па свае рэчы. Дыялог паміж Евай і Кліфам: «— Па трусцы вярнуўся?» — «А ты як думала! Гэта трусцы Джані Версачы». Пасля ад'езду былога каханка размаўляюць ужо Адам і Ева: «— У мяне да цябе пытанне». — «Так, мы сустраліліся шэсць месяцаў. Так, у мяне засталіся да яго пачуцці». — «Ды не, я хацеў даведацца, чаму ён носіць трусцы іншага чалавека». Ну, гэта для затраўкі...

Брытанскі эксперт у галіне моды раскрыла сувязь паміж мадэллю ніжняй бялізны і характарам чалавека. («На кожны Хэлаўін перад поўнай дзёўчынай паўстае выбар, што б тагога больш страшнага надзець: легінсы, ласіны ці міні-спадніцу?») Тэлезорка Міранда Холдэр распавяла, што стрынгі часцей за ўсё носяць аматары вечарынак, а таксама асобы, якія імкнуча стаць знакамітымі. («Пад раніцу з ігральнага клуба вяртаюцца двое мужчын. Адзін ідзе цалкам голы, другі — у трусах. Першы звяртаецца да другога: «Вось за што цябе ваважаю, Вася, дык гэта за тое, што ты можаш своечасова спыніцца.») «Аматары стрынгаў заўсёды сочаць за тым, як яны выглядаюць, і ідуць за моднымі трэндамі. У іх гардэрбе сексуальнае адзенне пераважае над паўсядзённым», — удакладніла яна. («— І куды ты такі прыбраўся?» — «На спатканне!») — «А чаму без кветак?» — «У мяне кашуля ў рамонкі.») У той жа час контурныя бюстгалтары, наадварот, аддаюць перавагу сарамлівым і замкнёным жанчынам, якія не любяць знаходзіцца ў цэнтры ўвагі. Эксперт патлумачыла, што такія асобы, як правіла, прысвячаюць сваё жыццё сям'і, а не кар'еры і забаўкам. («Пасварыліся з жонкай, не размаўляем. Каб пазваць на сняданак, яна падыйшла і кінула ў мяне лыжкай.»)

На думку Холдэр, бікіні звычайна купляюць фанаты фітнесу або паспяховыя бізнесвумен. Бюстгалтару-бралету, у сваю чаргу, аддаюць перавагу крэатыўныя, артыстычныя і жаночыя дзёўчыны, якія пільна сочаць за модай і падбіраюць убory, абабіраючыся на свой надстрой. («Жаночыя хітрасы. Калі ўкладзі свае грудзі ў далонь мужчыны, ён перастае зважвацца.») «Пры гэтым трусцы-спілы, асабліва карункавыя або з кветкавым прынтам, ёсць у гардэрбе кожнай рамантычнай натуры, якая любіць вінтаж», — заявіла стылістка. («Калі ваша жыццё нагадвае «пятаю кропку», купіце ёй хоць бы карункавую бялізну.») У заклочэнне брытанка запэўніла, што бюстгалтары з пуш-апам часцей за ўсё можна заўважыць на упэўненых жанчынах, якія ведаюць сабе цану і любяць знаходзіцца ў мужчынскай кампаніі. «Іншыя дзёўчаты бяляцца аматарак пуш-апу, таму што яны прыкочваюць да сябе погляды навакольных», — падкрэсліла суразмоўніца выдання. («Сорамна сказаць — лакажы.»)

Калі вышэйвыкладзеную інфармацыю многія ўспрымуць нейтральна-ўсмішліва-пабалажліва, дык наступная моцна ўдарыць па нашым менталітэце... Дык вось, аказваецца, карункавыя стрынгі і бодзі з сеткі сталі модным трэндам у мужчын. («Нават не ведаю, што павінен зрабіць мой сын, каб я яму сказаў, што ў маладосці я сабе такога не дазваляў.») Узрослы попыт на сексуальную ніжную бялізну для іх падахочвае вытворцаў даваць у свой асартымент адпаведныя тавары. Напрыклад, у ЗША брэнд Leak NYC стварае бодзі і камбінезаны з сеткі і карункаў, а ў Італіі марка Cosabella выпускае карункавыя трусцы і стрынгі яркіх колераў. («Стрынгі да твару толькі прыгожаму заду») Адзін з уладальнікаў названай кампаніі Гвіда Кампела заявіў, што мужчыны складаюць буйны сегмент спажываўцоў на дадзеным рынку. («— Чаму ў баб трусці, а ў мужыкоў трусцы?» — «Ад напуўнення залежыць. Як сумачка і сумка.») Ён нагадаў, што першую лінейку сексуальнай мужчынскай бялізны выпусціў уласны брэнд спявачкі Рыяны Savage x Fenty ў 2020 годзе. У яе ўвайшлі партугейскія вішнёвага колеру і кроп-топы з сеткі, прымеркаваныя да Дня святога Валентына. Калекцыя была распрададзена за 12 гадзін, і мужчыны набывалі рэчы для сябе асабіста, а не ў падарунак. («Я не веру ў генетыку. Напэўна, гэта перадалося ад бацькі.»)

Пра тое, што карункавая ніжня бялізна набыла шырокую папулярнасць у мужчын, упяршыню стала вядома ў лютым гэтага года. («— Я не такая, як усе дзёўчаты». — «Я ведаю, Толік, я ведаю...») На той момант пошукавыя запыты па згаданай тэме на платформе Ebay выраслі на 60 працэнтаў у параўнанні з аналагічным перыядам мінулага года. (Памятаеце момант з фільма «Добры дзень, я ваша цёця»: «— Гэта будзе мой маленькі капрыз! Ха-ха!») Асаблівым попытам карысталася калекцыя брэнда Savage X Fenty, у якую ўвайшлі панчохи, майкі ў сетку, топы, трусцы-стрынгі і іншыя прадметы гардэробу. (Зноў з вышэйназванай кінастужкі: «— Як сюды трапіла гэты сэр?»)

...Ну што на ўсё гэта сказаць? Дажыліся... («Навошта корпацца ў старых памылках, калі наперадзе столькі новых.»)

Кастусь ХАЦЕЛАЎ-ЗМАГЕЛАЎ.

«Праз казацкія песні — да беларускай культуры»

(Заканчэнне.
Пачатак на 1-й стар.
«43».)

— А па якім прычыпе выбіралі артыстаў?

— Я заўсёды выбіраю па рэкамендацыі ці пасля таго, як асабіста знаёмлюся падчас выступлення. Нават калі кандыдат прыйшоў да мяне на праслухоўванне сам, заўсёды патэлефаную, напішу таму, з кім ён працаваў да гэтага, каб даведацца пра нейкі асобны характарыстыкі. Для мяне яны часам нават важнейшыя, чым вакальныя ці харэаграфічныя магчымасці. Асабліва гэта датычыцца сумленнасці і прыстойнасці. У адноўленне ад прафесійных навыкаў гэтым практычна немагчыма навучыць. Таксама ёсць крытэрыі па ўзросце: артыст павінен быць не маладзейшы за дваццаць і не старэйшы за трыццаць чатыры гады. Мне столькі, і я лічу сабе ўжо старым для нашай каманды. Апроч узросту, на дадзены момант звяртаем увагу на рост і фактуру. Ён павінен быць не менш за сто семдзесят пяць сантыметраў, у нас усё вельмі высока, і нехта нізкі проста згубіцца на іх фоне. Акрамя гэтага, я звачаю на наяўнасць профільнай адукацыі, а вось ва ўзнагароды не веру. Таксама ў мяне ёсць прычыны, што кожны з нашых артыстаў павінен выступаць не толькі ў складзе групавых нумароў, але і як сольны выканаўца. Таму «навабранцы» павіны быць да гэтага гатовыя.

«Энергетыка глядача залежыць ад артыстаў.

У нас, як правіла, ужо пасля першага нумара настроў у зале мяняецца ў лепшы бок».

— У лободга калектыву, асабліва народнага, ёсць свае касцюмы...

— Іх падборам я займаюся разам з нашым рэжысёрам і адначасова канцэртным дырэктарам Анастасія Цімонькіна. Лічу, што гэта немалаважны момант, бо адзенне — таксама частка культуры і энергетыкі, якую мы павіны перадаць нашаму глядачу. Першапачаткова нашы касцюмы шліся беларускім дызайнерам Жанані Калтакавай. Нягледзячы на тое, што мы ўсё ж такі «шоу казацкай песні», яны зроблены ў народным стылі з захаваннем тонкасцяў гэтай культуры.

— Як яе прымае беларускі глядач?

— Пачнём з таго, што наш калектыв унікальны тым, што падыходзіць практычна для любой узроставай катэгорыі. Маладзі падбаюць сацыялы аранжыроўкі і яркія шоу, людзям сярэдняга

ўзросту даспадобы самі артысты, больш стала глядачы заўсёды ацэньваюць народныя матывы. Калі вярнуцца да пытання пра ўспрымання канкрэтна казацкай культуры, то мушу адзначыць, што, на жаль, наш глядач з большай цеплынёй прымае рускую казацкую культуру, чым беларускую. Ёсць беларускія песні казацкага паходжання, мы іх выконваем у беларускіх касцюмах. Але, як я ўжо сказаў, глядач іх не асабліва прымае.

«Наш калектыв унікальны тым, што падыходзіць практычна для любой узроставай катэгорыі».

— Як праходзіць вашы рэпетыцыі?

— У першую чаргу хачу адзначыць, што ў нас праводзіцца майстар-класы і семінары па гісторыі і культуры казацтва. Бо далёка не ўсе, хто прыходзіць у калектыв, першапачаткова разбіраюцца ў тэме. Гэта вельмі важна, бо мы не толькі выступаем у казацкіх народных касцюмах і з іх рэпертуарам, але і выкарыстоўваем адпаведны рэкізвіт, напрыклад, шашкі, нагайкі, кнуты. Акрамя гэтага, вядома, у харэаграфію праводзіцца свае трэнеркі, у вакалістаў — свае. І разам злучаемся толькі перад канцэртм. Наконт рэпетыцыяў у мяне таксама ёсць прычыпавая пазіцыя: больш за дзве гадзіны ў дзень трэніравацца нельга.

«Апроч узросту, на дадзены момант звяртаем увагу на рост і фактуру. Ён павінен быць не менш за сто семдзесят пяць сантыметраў».

— А што наконт канцэртаў?

— Як правіла, у праграме ў нас васьмянаццаць—дваццаць нумароў, яе фарміруе наш рэжысёр

«У мяне ёсць прычыны, што кожны з нашых артыстаў павінен выступаць не толькі ў складзе групавых нумароў, але і як сольны выканаўца».

Анастасія Цімонькіна. Вядома, перад гэтым этапам у нас ідзе момант прымудвання і дэвядзнення да ўдасканалення нумароў. Гэта можа быць як нешта зусім новае, так і ўпадабаная нашымі глядачамі ранейшыя нумары, напрыклад «Ружа», «Варачка» і гэтак далей. Калі казаць пра сам канцэрт, то на яго мы прыязджаем за дзве гадзіны. Я сам правяраю сцэну, тэхніку, і мы праводзім фінальную рэпетыцыю з калектывам, каб сустрэць глядачоў ва ўсёй гатоўнасці.

— Вы часта гастраліруеце?

— Дастаткова часта, асабліва так было да пандэміі. Выступаем як у Беларусі, так і за яе межамі: гастраліравалі ў Маскве, Арле, Вязьме, Бранску, Латвіі і ў многіх іншых месцах. Да ковіду планавалі выступленні на фестывалях у Італіі і Польшчы, але прыйшлося змяніць планы. Што да канцэртаў у нашай краіне, то мы аб'ездзілі вельмі многія пляцоўкі. Гэта былі як буйныя канцэртныя залы, так і сцэны ў маленькіх гарадах. І, ведаеце, за гэты час я зразумеў, што энергетыка глядача залежыць ад артыстаў. У нас, як правіла, ужо пасля першага нумара настроў у зале мяняецца ў лепшы бок. Наогул, лічу, што мы робім не толькі прыемную, але і вельмі карысную справу сваімі выступленнямі. Бо, выходзячы на сцэну ў казачкіх народных касцюмах, танчучы іх харэаграфію, выконваючы песні, мы ўскосна, а часам напярэмы пераплятаем гэта з беларускай культурай, паказваючы глядачу, як важна шанаваць нашу творчасць і заўсёды памятаць яе вытокі.

Ангеліна НОВІКАВА.
Фота дадзены суразмоўнікам.

ЧЫРВОНКА
Чырвоная змена

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ № 12

ад 19 студзеня 2009 года выдана

Міністэрства інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Знавальніцкі газеты

рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда»,
грамдэкае аб'яднанне «Беларускі рэспубліканскі саюз моладзі».

Дырэктар — галоўны рэдактар

КАРПЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч.

Ліцэнзійна за выпуск: рэдактар аддзела

Надзея НІКАЛАЕВА, рэдактар аддзела Сяргей ПАСОЎКА.

Выдавец — рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

Адрас рэдакцыі: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10А.

Кантактныя тэлефоны: 292 44 12, 311 17 41.

e-mail: info@zviazda.by

Газета адрэкаваная ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве

«Выдавецтва «Беларускі Дом Друку».

ЛД №02330/049179 ад 03.04.2009.

220013, г. Мінск, прасп. Незалежнасці, 79/1.

Тыраж 14.804.

Нумар падпісаны ў 19.30 11.05.2022 г.

**Открытое акционерное общество
«Небанковская кредитно-финансовая организация
«Белинкасгрупп»**
(www.belincasgroup.by)

Финансовая отчетность за 2021 год

**Отчет о финансовом положении
на 31 декабря 2021 г.**
(в тысячах белорусских рублей)

	Прим.	2021 год	2020 год
Активы			
Денежные средства и их эквиваленты	5	135 045	119 661
Начисленные доходы по основной деятельности	6	11 099	11 125
Основные средства	7	57 444	55 941
Нематериальные активы	8	7 764	5 482
Актив в форме права пользования	9	3 368	5 654
Отложенные активы по налогу на прибыль	10	2 147	2 690
Прочие активы	14	3 479	2 577
Итого активы		220 396	203 130
Обязательства			
Обязательства по предоставлению денежных средств	12	76 485	67 780
Текущее обязательство по налогу на прибыль		209	416
Обязательства по аренде	13	4 349	7 296
Прочие обязательства	14	5 665	5 587
Итого обязательства		86 708	81 079
Собственный капитал			
Уставный капитал	15	99 817	99 817
Нераспределенная прибыль		33 871	22 234
Итого собственный капитал		133 688	122 051
Итого собственный капитал и обязательства		220 396	203 130

**Отчет о совокупном доходе
за год, закончившийся 31 декабря 2021 года**
(в тысячах белорусских рублей)

	Прим.	2021 год	2020 год
Доходы по услугам и комиссиям	17	46 787	41 918
Доходы по перевозке и инкассации	18	52 866	44 116
Доходы от аренды		295	2 233
Прочие доходы		315	200
Выручка		100 263	88 467
Восстановление/(расходы) по кредитным убыткам	11	(20)	(28)
Расходы на оплату труда	19	(65 161)	(54 058)
Амортизация	7, 8, 9	(6 345)	(5 722)
Прочие операционные расходы	19	(17 227)	(14 597)
Операционные расходы		(88 753)	(74 405)
Операционная прибыль		11 510	14 062
Процентные доходы	20	5 922	3 961
Процентные расходы	13	(436)	(503)
Чистый убыток от переоценки валютных статей	13	471	(1 300)
Прибыль до налогообложения		17 467	16 220
Расход по налогу на прибыль	10	(5 830)	(5 376)
Чистая прибыль за год		11 637	10 844
Прочий совокупный доход			
Итого совокупный доход за год		11 637	10 844

**Отчет об изменениях в собственном капитале
за год, закончившийся 31 декабря 2021 года**
(в тысячах белорусских рублей)

	Уставный капитал	Нераспределенная прибыль	Итого
На 31 декабря 2019 года	99 817	11 390	111 207
Итого совокупный доход за год	-	10 844	10 844
На 31 декабря 2020 года	99 817	22 234	122 051
Итого совокупный доход за год	-	11 637	11 637
На 31 декабря 2021 года	99 817	33 871	133 688

**Отчет о движении денежных средств
за год, закончившийся 31 декабря 2021 года**
(в тысячах белорусских рублей)

	Прим.	2021 год	2020 год
Движение денежных средств от операционной деятельности			
Доходы по услугам и комиссиям полученные		47 089	39 475
Доходы по перевозке и инкассации полученные		52 866	41 637
Доходы от аренды полученные		295	1 925
Прочие доходы полученные		22	114
Операционные расходы уплаченные		(81 241)	(68 333)
Движение денежных средств от операционной деятельности до изменения операционных активов и обязательств		19 031	14 818
Изменение операционных активов и обязательств			
Чистое увеличение прочих активов		(776)	(1 779)
Чистое увеличение обязательств по предоставлению денежных средств клиентам		8 705	37 836
Чистое увеличение прочих обязательств		(1 014)	3 073
Чистый приток денежных средств от операционной деятельности до налога на прибыль		25 946	53 948
Уплаченный налог на прибыль		(5 181)	(4 721)
Чистый приток денежных средств от операционной деятельности		20 765	49 227
Движение денежных средств от инвестиционной деятельности			
Чистый возврат депозитов		-	-
Проценты полученные		5 851	3 960
Продажа инвестиционных ценных бумаг		-	-
Приобретение основных средств и нематериальных активов	7, 8	(9 112)	(10 827)
Продажа основных средств и нематериальных активов		-	52
Чистый приток(отток) денежных средств от инвестиционной деятельности		(3 261)	(6 815)
Движение денежных средств от финансовой деятельности			
Выплаты, направленные на погашение процентов по обязательствам по аренде	13	(1 612)	(1 319)
Чистый отток денежных средств от финансовой деятельности		(2 048)	(1 822)
Влияние изменений обменных курсов на денежные средства и их эквиваленты		(56)	(1)
Влияние начисления резерва на денежные средства и их эквиваленты		(16)	(14)
Чистое увеличение денежных средств и их эквивалентов		15 384	40 575
Денежные средства и их эквиваленты, на начало года	5	119 661	79 086
Денежные средства и их эквиваленты, на конец года	5	135 045	119 661

Подписано и утверждено к выпуску от имени Правления НКФО

Посканной А.С. Председатель Правления
Ероховец Н.А. Главный бухгалтер
30 марта 2022 г.

30.03.2022 № 109/22-з

№ _____
Ha № _____ от _____

Председателю правления
Открытого акционерного общества «Небанковская кредитно-финансовая организация «Белинкасгрупп»
Г-ну А.С. Посканному

Акционерам и Наблюдательному совету
Открытого акционерного общества «Небанковская кредитно-финансовая организация «Белинкасгрупп»

**АУДИТОРСКОЕ ЗАКЛЮЧЕНИЕ
ПО ГОДОВОЙ ИНДИВИДУАЛЬНОЙ ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ**

Аудиторское мнение

Мы провели аудит годовой индивидуальной финансовой отчетности (далее – финансовая отчетность) Открытого акционерного общества «Небанковская кредитно-финансовая организация» (далее – ОАО «НКФО «Белинкасгрупп»), состоящей из отчета о финансовом положении по состоянию на 31 декабря 2021 года, отчета о совокупном доходе, отчета об изменениях в собственном капитале и отчета о движении денежных средств за год, закончившийся на указанную дату, примененный к финансовой отчетности, включающий краткое изложение основных положений учетной политики.

По нашему мнению, прилагаемая финансовая отчетность достоверно во всех существенных аспектах отражает финансовое положение ОАО «НКФО «Белинкасгрупп» по состоянию на 31 декабря 2021 года, финансовые результаты его деятельности и изменение его финансового положения, в том числе движение денежных средств за 2021 год в соответствии с Международными стандартами финансовой отчетности (далее – «МСФО»).

Основание для выражения аудиторского мнения

Мы провели аудит в соответствии с требованиями Закона Республики Беларусь «Об аудиторской деятельности» от 12.07.13 № 56-З, национальными правилами аудиторской деятельности (далее – «НПАД»), действующими в Республике Беларусь, и Международными стандартами аудита (далее – «МСА»). Наши обязанности в соответствии с этими правилами и стандартами описаны далее в разделе «Обязанности аудиторской организации по проведению аудита финансовой отчетности» нашего заключения. Мы независимо по отношению к НКФО в соответствии с Кодексом этики профессиональных бухгалтеров Совета по международным стандартам этики для бухгалтеров (включая международные стандарты независимости) (далее – «Кодекс МСЭБ») и этическими требованиями, применимыми к нашему аудиту финансовой отчетности в Республике Беларусь, и нами выполнены прочие этические обязанности в соответствии с этими требованиями и Кодексом МСЭБ. Мы полагаем, что полученные нами аудиторские доказательства являются достаточными и надлежащими, чтобы служить основанием для выражения нашего мнения.

Ключевые вопросы аудита отчета

Ключевые вопросы аудита – это вопросы, которые, согласно нашему профессиональному суждению, являлись наиболее значимыми для нашего аудита финансовой отчетности за текущий период. Эти вопросы были рассмотрены в контексте нашего аудита финансовой отчетности в целом и при формировании нашего мнения об этой отчетности, и мы не выражаем отдельного мнения по этим вопросам. В отношении каждого из указанных ниже вопросов описание того, как соответствующий вопрос был рассмотрен в ходе нашего аудита, приводится в этом контексте.

Признание и оценка комиссионных доходов и доходов от оказания услуг по инкассации, перевозке и хранению ценностей по договорам с клиентами

Вопрос признания и оценки комиссионных доходов и доходов от оказания услуг по инкассации, перевозке и хранению ценностей по договорам с клиентами (далее – «выручка по договорам с клиентами») являлся ключевым вопросом аудита, поскольку их сумма является существенной для финансовой отчетности. Информация о выручке ОАО «НКФО «Белинкасгрупп» по договорам с клиентами представлена в Примечаниях (пункты 17, 18) к финансовой отчетности.

Мы рассмотрели примененную учетную политику в отношении признания выручки по договорам с клиентами. Мы изучили условия договоров оказания услуг на предмет определения момента выполнения критериев признания выручки по договорам с клиентами и на выборочной основе получили подтверждение остатков дебиторской задолженности от клиентов.

На выборочной основе мы сопоставили данные бухгалтерского учета с актами оказания соответствующих услуг.

Мы также рассмотрели информацию о выручке по договорам с клиентами, раскрытую в Примечаниях к финансовой отчетности.

Прочие вопросы

Аудит финансовой отчетности ОАО «НКФО «Белинкасгрупп» за год, закончившийся 31 декабря 2020, был проведен другой аудиторской организацией, которая выразила немодифицированное аудиторское мнение о данной отчетности в аудиторском заключении от 14 апреля 2021 года.

Обязанности аудируемого лица по подготовке финансовой отчетности

Руководство аудируемого лица несет ответственность за подготовку и достоверное представление финансовой отчетности в соответствии с МСФО и организацию системы внутреннего контроля аудируемого лица, необходимой для подготовки финансовой отчетности, не содержащей существенных искажений, допущенных вследствие ошибок и (или) недобросовестных действий.

При подготовке финансовой отчетности руководством аудируемого лица несет ответственность за оценку способности аудируемого лица продолжать свою деятельность непрерывно и уместности применения принципа непрерывности деятельности, а также за надлежащее раскрытие в финансовой отчетности в соответствующих случаях сведений, относящихся к непрерывности деятельности, за исключением случаев, когда руководство намеревается ликвидировать аудируемое лицо, прекратить его деятельность или когда у него отсутствует какая-либо иная реальная альтернатива, кроме ликвидации или прекращения деятельности.

Лица, наделенные руководящими полномочиями, несут ответственность за осуществление надзора за процессом подготовки финансовой отчетности аудируемого лица.

Обязанности аудиторской организации по проведению аудита финансовой отчетности

Наша цель состоит в получении разумной уверенности в том, что финансовая отчетность аудируемого лица не содержит существенных искажений вследствие ошибок и (или) недобросовестных действий, и в составлении аудиторского заключения, включающего выраженное в установленной форме аудиторское мнение. Разумная уверенность представляет собой высокую степень уверенности, но не является гарантией того, что аудит, проведенный в соответствии с НПАД и МСА, позволяет выявить все имеющиеся существенные искажения. Искажения могут возникать в результате ошибок и (или) недобросовестных действий и считаются существенными, если можно обосновано

ООО «Грант Торнтон»
пр-т Победителей, 103,
оф. 507, 220020, г. Минск,
Республика Беларусь
УНП 100024856
ОКПО 37384691
IBAN BY98ALFA30122723880010270000 BYNB
БИК - ALFABY2X
340 «Альфа-Банк»
Адрес банка: ул. Сурганова,
43-47, 220013, г. Минск
Тел. +375 17 308 70 81 (82)
e-mail: info.by@gt.com
www.granthornton.by

предположить, что в отдельности или в совокупности они могут повлиять на экономические решения пользователей финансовой отчетности, принимаемые на ее основе.

В рамках аудита, проводимого в соответствии с НПАД и МСА, аудиторская организация применяет профессиональное суждение и сохраняет профессиональный скептицизм на протяжении всего аудита. Кроме того, мы выполняем следующие:

- выявляем и оцениваем риски существенного искажения отчетности вследствие ошибок и (или) недобросовестных действий; разрабатываем и выполняем аудиторские процедуры в соответствии с оцененными рисками; получаем аудиторские доказательства, являющиеся достаточными и надлежащими, чтобы служить основанием для выражения аудиторского мнения. Риск необнаружения существенных искажений отчетности в результате недобросовестных действий выше риска необнаружения искажений в результате ошибок, так как недобросовестные действия, как правило, подразумевают наличие специально разработанных мер, направленных на их сокрытие;
- получаем понимание системы внутреннего контроля аудируемого лица, имеющей значение для аудита, с целью планирования аудиторских процедур, соответствующих обстоятельствам аудита, но не с целью выражения аудиторского мнения относительно эффективности функционирования этой системы;
- оцениваем надлежащий характер применяемой аудируемым лицом учетной политики, а также обоснованность учетных оценок и соответствующего раскрытия информации в финансовой отчетности;
- оцениваем правильность применения руководством аудируемого лица допущения о непрерывности деятельности и на основании полученных аудиторских доказательств делаем вывод о том, имеется ли существенная неопределенность в связи с событиями или условиями, в результате которых могут возникнуть значительные сомнения в способности аудируемого лица продолжать свою деятельность непрерывно. Если мы приходим к выводу о наличии такой существенной неопределенности, мы должны привлечь внимание в аудиторском заключении к соответствующему раскрытию данной информации в отчетности. В случае если такое раскрытие информации отсутствует или является неадекватным, нам следует модифицировать аудиторское мнение. Наши выводы основываются на аудиторских доказательствах, полученных до даты подписания аудиторского заключения, однако будущие события или условия могут привести к тому, что аудируемое лицо утратит способность продолжать свою деятельность непрерывно;
- оцениваем общее представление отчетности, ее структуру и содержание, включая раскрытие информации, а также того, обеспечивает ли отчетность достоверное представление о лежащих в ее основе операциях и событиях.

Мы осуществляем информационное взаимодействие с лицами, наделенными руководящими полномочиями, доводя до их сведения, помимо прочего, информацию о запланированных объемах и сроках аудита, а также о значимых вопросах, возникших в ходе аудита, в том числе о значительных недостатках системы внутреннего контроля.

Мы предоставляем лицам, наделенным руководящими полномочиями, заявление о том, что нами были выполнены все требования в отношении соблюдения принципа независимости и до сведения этих лиц была доведена информация обо всех взаимоотношениях и прочих вопросах, которые можно обоснованно считать угрозами нарушения принципа независимости, и, если необходимо, обо всех предпринятых мерах предосторожности.

Из числа вопросов, доведенных до сведения лиц, наделенных руководящими полномочиями, мы выбираем ключевые вопросы аудита и раскрываем эти вопросы в аудиторском заключении в тех случаях, когда раскрытие информации об этих вопросах запрещено законодательством или когда мы обосновано приходим к выводу о том, что отрицательные последствия сообщения такой информации превысят пользу от ее раскрытия.

Дмитрий Бекешко
Руководитель задания

Светлана Маханькова
Руководитель аудиторской группы

Реквизиты аудируемого лица
Наименование: Открытое акционерное общество «Небанковская кредитно-финансовая организация «Белинкасгрупп» (сокращенное наименование – ОАО «НКФО «Белинкасгрупп»);
Место нахождения: Республика Беларусь, 220028, г. Минск, ул. Либаво-Романская, 23.
Сведения о государственной регистрации: зарегистрировано Национальным банком Республики Беларусь 30 марта 2018 года, серия NB № 30, регистрационный номер 150.
УНП: 807000270

Информация об аудиторской организации:
Наименование: Общество с ограниченной ответственностью «Грант Торнтон» (сокращенное наименование – ООО «Грант Торнтон»);
Место нахождения: Республика Беларусь, 220020, г. Минск, пр-т Победителей, 103, административное помещение 507.
Сведения о государственной регистрации: зарегистрировано решением Минского горисполкома от 12 июля 2013 года.
УНП: 100024856.

г. Минск, Беларусь
30 марта 2022 года

*1 (один) экземпляр аудиторского заключения по финансовой отчетности получен

Посканной А.С. Председатель Правления
Ероховец Н.А. Главный бухгалтер
30 марта 2022 г.

Сведка гісторыі

ПАД ПСЕЎДАНЫМАМ «ПАРТЫЗАН»

Ваенныя нумары газеты «Уперад» 1943 года папоўнілі фонды Лідскага гісторыка-мастацкага музея

Да гэтага часу яны захоўваліся ў рэдакцыі «Лідскай газеты». Усе нумары газет ваеннага часу былі падпарадкаваны адной тэме — змаганню супраць фашысцкай агрэсіі. І лідская «Уперад» гумавала ў гэтым кірунку. Тут друкаваліся як паведамленні цэнтра, так і мясцовыя навіны, якія ў пераважнай большасці наслілі баявы характар.

А трапілі яны ў рэдакцыю некалькі гадоў таму, падчас 80-гадовага юбілею газеты. Гэту гісторыю расказала выконваючая абавязкі дырэктара — галоўнага рэдактара рэдакцыі «Лідамедыякампанія» Кашыра Яна Серафіноўч. Яна паведала, што знайшоў баявыя лісты жыхар Слоніма, калі падчас сартавання перабраў звестку на прадпрыемства макулатуру. Мужчына зацікавіўся стосам старых газет і забраў іх сабе. Доўгі час яны ляжалі ў яго хаце, потым вырашыў аддаць у рэдакцыю «Лідскай праўды».

Днямі архіўныя нумары газеты-лістка рэдакцыя перадала ў Лідскі гісторыка-мастацкі музей. У ім, дарэчы, таксама захоўваецца частка ваеннага тыражу. Кіраўнік рэдакцыі ўпэўнена, што такім чынам ваенныя нумары стануць даступны больш шырокаму колу наведвальнікаў. Да таго ж яны будуць захоўвацца ў спрыяльных умовах і адпаведным мікраклімаце, што вельмі важна для такога нетрывалага матэрыялу, як папера.

— Для музея вельмі важны гэты арыгінал газеты ваеннага часу, — значыла галоўны захавальнік фонду музея Надзея КАВАЛЬЧУК. — Мы займаемся навукова-даследчай дзейнасцю, вывучаем гісторыю «Лідскай газеты», раней яна называлася «Уперад». Нумары даваеннага і ваеннага перыяду ёсць, але менавіта гэтых няма. Ця-

пер мы можам выставіць іх у экспазіцыю, будзе больш шырока агляд, чым, напрыклад, у рэдакцыі, дзе дэманстрацыя гэтых нумароў немагчымая для шырокага кола. А тут можна такім шляхам папулярызаваць нашу раённую газету, рабіць адпаведныя экспазіцыі. У Год гістарычнай памяці ваенна тэматыка многіх цікавіць.

Гартаю нумары тых самых ваенных часоў. Важна не толькі прабегчы вачыма па баявыя загаловкі, але яшчэ і ўважліва прачытаць артыкулы. І тады міжволі становіцца сведкам і ўдзельнікам далёкіх падзей.

У адным з нумароў на другой старонцы пад заглаўкам «Няма ходу фашысцкім цягнікам» паведамляецца аб падрыўной групе атрада імя Чкалова, якая вярнулася з задання. Камандзір дакладвае ў штабе, што заданне выканана: пад адкос пушчаны два вайсковыя эшалоны, якія ішлі на фронт. Поўнасцю знішчаны два паравозы, шэсць платформ з танкамі, платформа з аўтаматчыкамі і восем платформ з сенам, пад якім была замаскіравана вайсковая тэхніка. Тут жа паведамляецца яшчэ аб адной групе

падрыўнікоў, якая вярнулася з задання. На іх рахунку — таксама два эшалоны, якія перавозілі прадукты харчавання. «Такія баявыя будні ў адным са шматлікіх атрадаў савецкіх патрыётаў». І псеўданімы былі не абы-якія. Напрыклад, аўтарам прыведзена інфармацыі значыцца «Партызан І. Б.»

Наступны артыкул у тым жа нумары не назавеш «сухім». Ён напісаны ад імя чалавека, які перанёс наступствы фашысцкай акупацыі. Вось даслоўны тэкст заметкі сельяніна вёскі Брэгідава Ільскага раёна Вілейскай вобласці: «Учора я даведаўся аб жудасным злычынстве, утвораным гітлераўскімі бандытамі над сялянамі маёй вёскі. Уварваўшыся ў вёску, крываваыя фашысты і іх лакеі-паліцэйскія скапілі маіх аднаважкоўцаў, не шкадуючы ні старых, ні малых, і зажыва спалілі ў гумнах 108 чалавек. Толькі адной дзяўчыне ўдалося ўцячы ад нямецкіх звярзг, а ўсе астатнія загінулі ў агні. Сярод спаленых — мае бацькі і дзве сястры. Іх смерць будзе дорага каштаваць подлым фашысцкім сабакам». Зразумела, што такія паведамленні будзілі яшчэ большую нянавісць да ворага.

У адной з газет змяшчаўся зварот да насельніцтва акупаваных тэрыторый не паддавацца на заклікі немцаў аб татальнай мабілізацыі і выезду ў Германію. Аўтар артыкула ўпэўнены, што «на гэты загад савецкія людзі адкажуць поўным ігнараваннем, зрывам яўкі на рэгістрацыйныя пункты, стварэннем новых партызанскіх атрадаў, якія будуць бязлітасна граміць ворага і жорстка помсціць фашысцкім злычынцам».

Звяртае на сабе ўвагу заглавак у чэрвеньскім нумары газеты за 1943 год. Арты-

кул прысвечаны гораду Лідзе, аўтар называе яго «Мёртвы горад». Падчас акупацыі ён ператвораны ў руіны. Разбітыя дамы, зарослыя тратуары, голодныя людзі — такі парадак прынесла новая ўлада. Зачынена буйная некалі гумовая фабрыка «Ардаль», дзе працавала да дзвюх тысяч чалавек. «Усё абсталёванне, — піша аўтар, — фашысцкія драпежнікі вывезлі ў сваю вароўскую гітлераўскую Германію. Новы «парадак» бачны ва ўсім. За хаджэнне па начах — расстрэл, за ўхіленне ад мабілізацыі — таксама. Свае пагрозы фашысцкія людзеы прыводзяць у выкананне...» Аўтар у канцы заметкі выказвае ўпэўненасць, што Ліда будзе вызвалена, гэтага чакае ўсё насельніцтва горада.

Не абыходзіла рэдкалегія ўвагай нават самыя, здавалася б, лакальныя факты. Напрыклад, такі: «Днямі група партызан атрада імя Аляксандра Неўскага раптоўна напала на нямецкі гарнізон, які ахоўвае станцыю Б. У выніку ралёты былі забіты два фашысты, астатнія забегліся».

Многія артыкулы адлюстроўваюць настроі беларусаў, у тым ліку моладзі. Вось як эмацыянальна піша адзін з удзельнікаў вызваленчага руху ў кароткай заметцы «Я буду біць нямчуру»: «Мяне ў атрадзе называюць «хлопчык». Я маю толькі 15 гадоў, але мяне ўзмужала нянавісць да рыжых фрыцаў, якія напалі на нашу краіну, знішчылі нашу вёску і скалечылі мае дзяцінства. Цяпер я партызан. Я заўсёды гатую са сваімі таварышамі біць гэтых двухногіх звярзг, і мы іх б'ём моцна...»

Такія факты сведчылі не толькі аб барацьбе ў зоне акупацыі, але і дапамагалі падтрымліваць мірнае насельніцтва, усялялі веру ў Перамогу.

Маргарыта УШКЕВІЧ, фота аўтара.

3 нагоды

У пошуках глыбіні зместу

Часопіс «Беларуская думка» адзначыў 100-гадовы юбілей

Часопіс «Беларуская думка», заснавальнікам якога сёння з'яўляецца Адміністрацыя Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, 6 мая адзначыў сваё 100-годдзе. За час свайго існавання гэтае грамадска-палітычнае і навукова-папулярнае выданне зведала ўплыў і было сведкам розных падзей палітычнага, эканамічнага, культурнага і навуковага характару. Аднак калектыв, які яго стварае, заўсёды імкнецца рабіць часопіс той крыніцай інфармацыі, да якой будуць звяртацца людзі, каб атрымаць факты, папучь розныя меркаванні і знайсці свае арыенціры. Напэвадні свята мы сустрэліся з галоўным рэдактарам «Беларускай думкі» Ігарам ГАНЧАРУКОМ, каб распытаць пра сакрэты даўгалецтва, прынцыпы ўзаемадзейнення з чытачамі і ацэнку перспектывы на інфармацыйным рынку.

— Ваша выданне адзначае свой векавы юбілей. Як у наш імклівы і непрадказальны час быць «тоўстым» часопісам з такой гісторыяй?

— Безумоўна, святоточны настрой адчуваецца, але ў нас ідзе звычайная журналісцкая работа. Цяпер мы заняты падрыхтоўкай пятага-шостага нумароў. Такіх васьць цікавых, насычаных кангламерат журналісцкай і даследчыцкай работы. Часопіс наш адметны, таму што ён складаецца з дзвюх частак: грамадска-палітычнай — гэта аўтарскія, журналісцкія матэрыялы нашых супрацоўнікаў — і навуковай, дзе мы публікуем навуковыя працы беларускіх вучоных. Масціты аўтары таксама з задавальненнем прыходзяць да нас. Асабліва ўвагу ўдзяляем нашай навуковай моладзі. Нават калі нейкія работы не зусім дасканалыя, мы стараемся агульнымі намаганнямі падрыхтаваць іх да друку, каб даць аўтарам дарогу ў навуковы свет. І я, напэў-

на, не памылюся, калі скажу, што абсалютная большасць вядомых беларускіх вучоных (па тых напрамках, па якіх мы публікуем навуковыя работы) абавязкова або публікуюцца цяпер, або фігуравалі раней на старонках «Беларускай думкі».

Наш часопіс акрэдытаваны Вышэйшай атэстацыйнай камісіяй па шасці навуковых напрамках: палітыка, эканоміка, сацыялогія, гісторыя, філасофія, філалогія. Таму друкуем матэрыялы, якія маюць дачыненне да гэтых сфер. А сферы, самі бацьчы, — усё вельмі важнае. У Год гістарычнай памяці мы цесна супрацоўнічаем з нашымі гісторыкамі, даследчыкамі. Сумесна з Міністэрствам юстыцыі пачалі вялікі праект «Па праве памяці», дзе з дапамогай супрацоўнікаў архіваў, вучоных-даследчыкаў расказваем пра тых звесткі, што тварылі фашысцкія захопнікі на беларускай зямлі падчас Вялікай Айчыннай вайны, пра генацыд беларускага

народа. І, ведаеце, эксклюзіўныя матэрыялы атрымліваем, якія яшчэ не публікаваліся. Мы падыходзім да падрыхтоўкі такіх публікацый вельмі грунтоўна. Калі нашы супрацоўнікі нешта сцвярджаюць, то гэта абавязкова мае яшчэ і дакументальныя пацвярджэнні ў выглядзе фатаграфій, дакументаў...

Настроі работы, але ад усведамлення, што «Беларуская думка» 100 гадоў, радасна. Гісторыя ў выданні сапраўды вельмі вялікая, і часопіс наш перажываў розныя часы. Пачатак 1990-х, напрыклад, быў для яго, як і для краіны, вельмі складаным перыядам. Там ужо стаяла пытанне: быць ці не быць. Але дзякуючы былому галоўнаму рэдактару часопіса «Коммунист Белоруссии» (так раней называлася выданне, мы яго пераемнікі), Уладзіміру Паўлавічу Вялічкі і яго асабістым намаганням часопіс выжыў. Тады з'явілася і назва «Беларуская думка», пад якой мы выходзім да сёння. І мы рухаемся далей. Адзінае, што магу сказаць, — як нашы папярэднікі, так і мы імкнемся сваю работу рабіць добрасумленна, з разуменнем адказнай місіі, якая на нас ускладзена сёння.

— Ці ёсць зваротная сувязь ад аўдыторыі і якія высновы з гэтага можна зрабіць?

— Зваротную сувязь маем. Існуе пэўнае кола чытачоў, якія даўно чытаюць наш часопіс і пасля выхаду кожнага нумара лічаць сваім абавязкам патэлефанаваць у рэдакцыю, каб падзякаваць, выказаць свае заўвагі ці прапановы. І я за гэта вельмі ўдзячны людзям. Сярод іх вельмі паважаныя мною асобы, аўтарытэты ў навуцы і ў гра-

мадстве. Пэўныя высновы пра стан спраў я раблю і абпіраючыся на нейкія асабістыя назіранні. Маніторыя і сітуацыя ў кніжных крамах, каб разумець, як ідуць продажы часопіса. У камандзіраў нашых супрацоўнікаў наведваюць розныя установы і цікавіцца там у людзей, ці ёсць у іх наша выданне, што чытаюць. Таксама робім маніторынг бібліятэк, таму што, як ужо паказалі практыка і асабістыя назіранні, наш часопіс вельмі запатрабаваны менавіта там. Бо людзі, можа, і не маюць магчымасці падпісацца ці набыць, але часам тэлефаноўць і запытаюць, як знайсці той ці іншы артыкул.

— Што ў вас чуваць з прысутнасцю ў інтэрнэце?

— Трэба над гэтым працаваць. Мы выкладаем усе артыкулы нашага часопіса з анатацыямі. А праз паўтара-два месяцы ўжо адкрываем доступ да матэрыялаў. Робім так з разлікам на тое, каб папярэную версію куплялі, і часопіс рэалізоўваўся ў рознічным продажы. А калі каму патрэбна зусім тэрмінова здабыць доступ, то людзі заўсёды знойдуць выйсце. Што датычыцца прасоўвання, прамаціравання, то тут, відаць, нам вартарыентавацца на мэталы аўдыторыі. Бо разумела, што моладзь сёння друкаваныя сродкі масавай інфармацыі чытае мала. А з прыкладнага пункту гледжання, можа, той прысутнасць у інтэрнэце, якую мы маем, для часопіса і дастаткова. Мы працуем і над тым, каб трапіць у рэйтынг навуковага цытавання, у прыватнасці ў расійскі РІНЦ. Думаю, у маі гэта ўжо ажыццявіцца.

— Якім вы ўяўляеце сёння чытача «Беларускай думкі»?

— Чалавекам разумным і думаючым, які разважае, шукае глыбіні зместу. Мы тут у пачатку года друкавалі вынікі сацыялагічнага даследавання Інстытута сацыялогіі Акадэміі навук Беларусі, і аказваецца, штодня кожны чацвёрты беларус бярэ ў рукі кнігу — гэта 25%. Не так і дрэнна. Я сам у метрочасам заўважаю людзей з кнігай у руках, асабліва ў выхадныя дні. Таму ў нас у гэтым сэнсе ёсць пэўная надзея, што друкаваныя версіі часопіса будзе запатрабавана і надальней. Адзінае, што і нам трэба прыкладваць для гэтага намагання: каб змест паляпшаўся, бо няма меж для дасканаласці.

Сёння ідзе інфармацыйная вайна. Я сам чытаю шмат крыніц і назіраю пры гэтым такую разбеганасць і ў сутнасці самой інфармацыі, што разумю: нават чалавеку досыць адукаванаму і дасведчанаму вельмі цяжка не заблытацца і срыненна таваша. Таму вельмі важна даць пра тое, каб давер да дзяржаўных СМІ павышаўся і каб мы рабілі ўсё адна залежнае дзеля гэтага. Як будзе давер, то і чытач не сыдзе, нават калі мы недзе крэхну і спомнімся. Бо галоўнае — праўда на нашым баку. Не думаю, што часопісы нахкашт нашага будучыя лідары. Мы не можам прэзентаваць на такія пазіцыі хоць бы з прычыны таго, што выходзім толькі раз на месяц. Але тое, што мы можам закладваць у чалавеку і фарміраваць у ім нейкія глыбінныя пазіцыі, удзельнічаць на яго душы і розум, падмацоўваць і цыментаваць тое, што ўжо ў ім сфарміравана, гэта, напэўна, наша роля. І, паўтаруся, рабіць тое мы стараемся доказна і пераканана.

Алена ДРАПКО.

Фота на трынаццатую

АДРАСЫ ЗАІРА АЗГУРА

КАЛІ хто наважыцца з часам арганізаваць экскурсію па мясцінах Мінска ці ўвогуле нашай Беларусі, звязаных з імем народнага мастака СССР, Героя Сацыялістычнай Працы, лаўрэата дзвюх Сталінскіх прэмій другой ступені Заіра Азгура, то патраціць на гэта нямала часу.

Дзевяццацца гадысі да помнікаў Якубу Коласу і Сяргею Грыцаўцу ў Мінску, наведаць Янку Купалу ў Вязынцы, з'ездзіць да дзеда Талаша ў Петрыкаў, на Гомельшчыну. Улюбёны ў сваіх сучаснікаў, скульптар, які, здаецца, жадаў стварыць партрэты ўсіх сімпатычных яму людзей, быў на дзіва захоплены сваёй справай. Пражыўшы вялікае жыццё (памёр ва ўзросце амаль 90 гадоў), ён імкнуўся пранікнуць у характары такіх легендарных сваіх сучаснікаў, як артыст Уладзімір Крыловіч, Кузьма Чорны, Павел Батаў, Канстанцін Ракасоўскі... Таксама паспрабаваў зрабіць цікавыя і сімпатычныя выявы Рабіндраната Тагора, Лу Сіня, Уолта Уілмена — як быццам імкнуўся паяднаць Усход і Запад.

Многія яго творы знаходзяцца ў Нацыянальным мастацкім музеі, у іншых скарбніцах мастацтва — у Беларусі і не толькі ў Беларусі.

Здавалася, ён і сам быў глыбай, якую высекае з каменю ў няпростыя часіны патрабавальны лёс. А вось чытаеш яго кнігі з многімі цікавымі падрабязнасцямі, дзе шмат аповедаў пра братоў па творчых сцежках, пра мастакоў і пісьменнікаў Беларусі, і разумеш, што занатаваў у скульптуры гісторыю сваёй эпохі спрабаваў (і як паспяхова!) шчыры, адкрыты чалавек. Яшчэ глыбей пераконваешся ў гэтым, калі ўзіраешся ў здымкі майстра, зробленыя Яўгенам Коктышам.

Заір Ісакавіч сярод скульптур, побач з Марксам і Леніным, на Бярэзіне з Алесем Адамовічам, які таксама імкнуўся ствараць выключна шырокамаштэбныя і справядлівыя карціны часу, каля вясковай хаты, з немаўлятамі на руках (як быццам ім ён стараўся пера-

даць неўміручую сілу жыцця!), у цішыні майстэрні, на афіцыйным мерапрыемстве, сярод калег-мастакоў, сярод калег-скульптараў... Яркае, рэльефнае фігура народнага мастака СССР, што склалася за многія гады ўважлівага ўзірання фотамайстра, — шчыры, адкрыты напамін пра спадара Заіра Азгура, якога, на шчасце, ведаюць праз помнікі, помняць асабіста...

Кастусь ХАДЫКА.
Фота Яўгена КОКТЫША.

ШКОЛА ВОКНАМІ Ў САД

Вішні «Настасся», «Арцём», «Ігар» і яшчэ амаль тры дзясяткі малядых дрэўцаў з імёнамі дзяцей цяпер будуць упрыгожваць Каўпенскі дзіцячы сад — базавую школу, што ў Лоеўскім раёне. Свае імёны дзеці далі саджанцам новага саду. Так школьнікі падтрымалі рэспубліканскую прыродаахоўную акцыю «Сад надзеі».

Сёння ў дзіцячым садзе — базавай школе аграгарадка Каўпень 46 вучняў, 17 настаўнікаў. Педагагі на ўзроўні раёна выказалі ініцыятыву залажыць «Сад надзеі» менавіта на тэрыторыі іх навучальнай установы. Высадзілі амаль тры дзясяткі саджанцаў — вішні, яблыні, абрыкосы і грэцкія арэхі. Дрэўцы для пасадкі прынеслі з дамашніх прысядзібных участкаў. У «садовым дэсанце» бралі ўдзел вучні ўсіх класаў пачатковай

і базавай школы, увесь педагагічны калектыў. Вучні 9-га класа, а сёлета гэта чацвёрта навучэнцаў, асобна высадзілі Дрэва выпускнікоў — 2022.

— «Сад надзеі» для нас, дзяцей і ўсіх супрацоўнікаў школы, вельмі сімвалічны. Ён — сімвал надзеі на тое, што наша школа будзе жыць! Вучні вызначацца з прафесіяй, паспяхова паступаюць у навучальныя ўстановы, будуць праслаўляць сваю

родную школу, — спадзяецца дырэктар Каўпенскага дзіцячага сада — базавай школы Святлана ЛЁГКАЯ.

У каўпенскіх вучняў ёсць вопыт работы ў цяплицы і на прышкольным участку на уроках працоўнага навучання. Актыўна ўключаюцца дзеці таксама ў акцыі па аэляванні свайго аграгарадка. Таму, упэўненая галоўны спецыяліст аддзела адукацыі, спорту і турызму Лоеўскага райвыканкама

Таццяна ГАСПАДАРОВА, школьнаму «Саду надзеі» гарантаваны належны догляд. Вучні асабліва падкрэслілі, што марца самастойна дглядаць імняныя дрэўцы.

— Школьнікі з такім задавальненнем высаджвалі дрэўцы, а пасля далі ім свае імёны. Прыемна было назіраць за гэтым і раздзяліць радасць з дзецьмі, — падзялілася Таццяна Гаспадарова.

Галоўны спецыяліст райвыканкама падчас рэспуб-

ліканскай прыродаахоўнай акцыі не толькі словам, але і справай падтрымала каўпенскіх вучняў і педагогаў: дапамагла высадзіць расліны. Цяпер Таццяна Мікалаеўна матывуе ўсе ўстановы адукацыі Лоеўшчыны ўключыцца ў экалагічны рух. Кажы, гарантаваны выдатны эмацыянальны эффект ад такой карыснай справы.

— Хацелася б, каб да гэтых ініцыятыў далучаліся і бацькі вучняў. Бо дзеці з

такой цікавасцю бяруцца за падобныя акцыі. І важна, каб бацькі змаглі раздзяліць з імі радасць ад удзелу ў чымсьці дапамагла высадзіць расліны. Цяпер Таццяна Мікалаеўна матывуе ўсе ўстановы адукацыі Лоеўшчыны ўключыцца ў экалагічны рух. Кажы, гарантаваны выдатны эмацыянальны эффект ад такой карыснай справы.

Дарэчы, рэспубліканская прыродаахоўная акцыя «Сад надзеі» — ініцыятыва Савета Міністраў — сёмы год запар актыўна падтрымліваецца ў розных рэгіёнах краіны. Сёлета на Гомельшчыне новыя «Сады надзеі» ўжо закладзены ў Хойніцкім, Петрыкаўскім, Ельскім, Рагачоўскім і Лоеўскім раёнах.

Наталля КАПРЫЛЕНКА.
Фота
Валянціны ХУДАЛЕЙ.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА

Государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации» (организатор аукциона) по поручению антикризисного управляющего ООО «Юрстайл групп» (220035, г. Минск, ул. Тимирязева, 67, офис 1404) проводит в процедуре экономической несостоятельности (банкротстве) на основании определения Экономического суда Минской области от 14.03.2022 по делу № 290-175/2019 повторный открытый аукцион по продаже имущества ДУП «Передвижная механизированная колонна № 185» УП «Минскблсельстрой» (222410, Минская область, г. Вилейка, ул. Чапаева, 50, УНП 690018995):

№ лота	Наименование	Начальная цена (без НДС), бел. руб.	Задаток, бел. руб.
НЕДВИЖИМОЕ ИМУЩЕСТВО			
1	Здание административно-хозяйственное (административное здание) (составные части и принадлежности: забор, покрытие), инв. № 631/С-13842 общей площадью 673 кв. м.; здание специализированное автомобильного транспорта (гараж) (составные части и принадлежности: пристройка, туалет), инв. № 631/С-13843 общей площадью 563,4 кв. м.; здание неустановленного назначения (подстанция) (составные части и принадлежности: электрические сети), инв. № 631/С-13844 общей площадью 40,1 кв. м.; склад для хранения цемента, инв. № 631/С-62448 общей площадью 162,4 кв. м.; сторожевая, инв. № 631/С-62453 общей площадью 11,5 кв. м.; электромеханическая мастерская, инв. № 631/С-62454 общей площадью 316 кв. м.; склад, инв. № 631/С-63015 общей площадью 581 кв. м.; гараж, инв. № 631/С-63016 общей площадью 81,8 кв. м.; столярный цех, инв. № 631/С-63017 общей площадью 170,3 кв. м.; здание по ремонту двигателей, инв. № 631/С-62455 общей площадью 264,8 кв. м.; склад для хранения изношенных шин, инв. № 631/С-62449 общей площадью 28,6 кв. м.; склад для хранения отработанных масел, инв. № 631/С-62452 общей площадью 15,5 кв. м. Имущество расположено на земельном участке с кадастровым номером 621350100007002007 площадью 4,2852 га (право постоянного пользования) по адресу: Минская область, г. Вилейка, ул. 1 Мая, 108А	229 400,00 *цена снижена на 50 %	22 940,00
	здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ (склад кирпичный) (составные части и принадлежности: пристройка), инв. № 631/С-13998 общей площадью 759,6 кв. м.; здание неустановленного назначения – здание компрессорной (составные части и принадлежности: пристройка), инв. № 631/С-14022 общей площадью 93,7 кв. м.; здание неустановленного назначения – здание раствора-бетонного узла (составные части и принадлежности: пристройка), инв. № 631/С-14023 общей площадью 482,6 кв. м.; разгрузочно-погрузочная эстакада с кран-балкой (составные части и принадлежности: опора разгрузочно-погрузочной эстакады), инв. № 631/С-65294 общей площадью 0 кв. м.; навес для производственных нужд, инв. № 631/С-65295 общей площадью 242,2 кв. м.; навес для производственных нужд, инв. № 631/С-65296 общей площадью 251,8 кв. м.; проходная (составные части и принадлежности: склад, 2 (два) покрытия, 2 (две) площадки, ограждение, пожарный резервуар), инв. № 631/С-66889 общей площадью 12,3 кв. м. Имущество расположено на земельном участке с кадастровым номером 621350100007002013 площадью 2,4357 га (право постоянного пользования) по адресу: Минская область, г. Вилейка, ул. Песёлок Чапаева, 50	159 450,00 *цена снижена на 50%	15 945,00
ОБОРУДОВАНИЕ: *Начальная цена оборудования снижена на 70 %.			
3	Оборудование расположено по адресу: Минская область, г. Вилейка, ул. Чапаева, 50		
3	Станок фуговальный СФ4-1Б, 1998 г. в., заводской № 153564, инвентарный номер 04214211	900,00	90,00
4	Станок фрезерный деревообрабатывающий ФЦШ-1А, инвентарный номер 04214206	1 350,00	135,00
5	Станок сверлильно-пазовальный СВПП-2А, 1991 г. в., заводской № 1164	1 110,00	111,00
6	Станок пререзной многошпиндельный ЦМР-4, инвентарный номер 04214224	1 380,00	138,00
7	Станок строгальный четырехсторонний С25-4А, заводской № 96-1991, инвентарный номер 04214219	2 430,00	243,00
8	Рама лесопильная Р63-4Б, 1978 г. в., в комплекте тележка подающая 1 шт., тележка принимающая 1 шт., тележки малые 2 шт., инвентарный номер 04214222	3 090,00	309,00
9	Рама лесопильная Р63-4Б, 1984 г. в., в комплекте тележка подающая 1 шт., тележка принимающая 1 шт., тележки малые 2 шт., инвентарный номер 04214215	3 090,00	309,00
10	Котел водогрейный стальной КСВ-0,09Т, 2004 г. в., зав. № 1363, инвентарный номер 1060	1 050,00	105,00
11	Станция штукатурная СШ-6, инвентарный номер 42129	900,00	90,00

Задатки перечисляются на р/с № BY55BSPB30121082600169330000 в ОАО «Сбер Банк», г. Минск, ул. Чкалова, 18/1, БИК BPSBBY2X, УНП 690324015, ОКПО 29250255, государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации». Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 10 (десяти) рабочих дней после проведения аукциона. Оплата за объект производится в течение 30 (тридцати) календарных дней со дня проведения аукциона, если иной срок не будет установлен собранием (комитетом) кредиторов.

Победитель аукциона (единственный участник аукциона) в течение 5 (пяти) банковских дней со дня проведения аукциона возмещает затраты на публикацию и оплачивает организатору аукциона вознаграждение в следующем размере: по лотам №№ 1, 2 – 4 (четыре) процента от цены продажи предмета аукциона, по лотам №№ 3–11 – 10 (десяти) процентов от цены продажи предмета аукциона.

Порядок проведения торгов и оформление участия в торгах определяется Законом Республики Беларусь от 13.07.2012 № 415-З «Об экономической несостоятельности (банкротстве)» и размещен на сайте организатора торгов www.rft.by.

Победителем признается участник торгов, предложивший наиболее высокую цену.

Участником, не признанным победителем, задаток возвращается в течение 5 рабочих дней с даты проведения торгов.

Результаты торгов оформляются в виде протокола в день проведения торгов.

В случае если торги признаны несостоявшимися в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним участником, предмет торгов продается этому участнику при его согласии по начальной цене, увеличенной на пять процентов.

Организатор аукциона вправе отказаться от их проведения не позднее чем за пять дней до даты их проведения.

Предшествующие извещения были опубликованы в газете «Звезда» от 04.12.2021, 22.02.2022.

Предшествующие извещения по лотам №№ 1, 2 были опубликованы в газете «Звезда» от 04.12.2021, 22.02.2022, 31.03.2022.

Предшествующие извещения по лотам №№ 3–11 были опубликованы в газете «Звезда» от 15.10.2021, 15.12.2021, 09.02.2022, 31.03.2022.

Аукцион состоится **30.05.2022 в 14.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, каб. 324.** Заявления на участие и необходимые документы принимаются по **27.05.2022 до 16.00 по указанному адресу.**

Тел.: (8017) 516-80-65, 516-80-64, (8020) 102-117, телефон для осмотра (8029) 685 36 77.

ИЗВЕЩЕНИЕ о проведении повторного аукциона по продаже права заключения договора аренды недвижимого имущества

Организатор аукциона	Открытое акционерное общество «Солигорскторг», г. Солигорск, ул. Л. Комсомола, 44
Дата, время и место проведения аукциона	26.05.2022, 12.00, актовый зал ОАО «Солигорскторг»
Лот № 1	
Предмет аукциона	Право заключения договора аренды недвижимого имущества – части изолированного помещения с инвентарным номером 644/D-30196
Общая площадь, кв. м	506,2
Местонахождение недвижимого имущества	Минская область, г. Солигорск, ул. Козлова, 24
Характеристика недвижимого имущества и иные сведения	Оборудовано центральным отоплением, водоснабжением, электроснабжением, канализацией, охранной сигнализацией, имеются складские помещения, погрузочно-разгрузочные рампы, подъездные пути
Условия аукциона	Целевое использование имущества – для осуществления розничной торговли трикотажными изделиями белорусского производства
Начальная цена права заключения договора аренды объекта, руб.	2 138,70
Сумма задатка, руб.	213,00
Срок договора аренды	5 лет
Размер коэффициента к базовой ставке арендной платы, устанавливаемый арендодателем	3 (три)
Размер штрафа, уплачиваемого участником аукциона в предусмотренных законодательством случаях, руб.	3 200,00

Порядок проведения аукциона и условия участия в аукционе определяются Гражданским кодексом Республики Беларусь, Положением о порядке проведения аукционов по продаже права заключения договоров аренды капитальных строений (зданий, сооружений), изолированных помещений, машин, мест, их частей, находящихся в собственности ОАО «Солигорскторг», утвержденным решением наблюдательного совета (протокол № 3 от 12.04.2019).

1. Для участия в аукционе необходимо представить следующие документы:

- 1.1. заявление на участие в аукционе по установленной форме;
- 1.2. копию документа, подтверждающую государственную регистрацию юридического лица либо индивидуального предпринимателя;
- 1.3. документ, подтверждающий внесение задатка на расчетный счет ОАО «Солигорскторг» (УНП 600122715) р/с BY91AKBB30120 128800126600000 в ЦБВ № 633 ОАО «АБС Белорусбанк», г. Солигорск, ул. Козлова, 23 А, код БИК АКBBBY2X, с отметкой банка;
- 1.4. лицо, желающее принять участие в аукционе, заключает с ОАО «Солигорскторг» соглашение о правах, обязанностях и ответственности сторон в процессе подготовки и проведения аукциона по установленной форме;

при подаче заявления и заключении соглашения организатору аукциона предоставляются: представление физического лица, индивидуального предпринимателя, юридического лица – оригинал достоверности (документ, подтверждающий полномочия должностного лица) и документ, удостоверяющий личность данного представителя; физическим лицом, индивидуальным предпринимателем – документ, удостоверяющий личность.

2. Победителем аукциона признается участник, предложивший в ходе аукциона наивысшую цену.

3. Победитель аукциона (лицо, приравненное к победителю аукциона) обязан:

- подписать протокол аукциона в день его проведения;
- в течение 3 рабочих дней со дня его проведения перечислить на расчетный счет арендодателя сумму, за которую продан предмет аукциона, за вычетом внесенной им суммы задатка, а также возместить организатору аукциона затраты на его организацию и проведение;
- подписать договор аренды недвижимого имущества в течение 10 рабочих дней со дня проведения аукциона и подписания протокола аукциона;
- 4. Заявки на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Солигорск, ул. Л. Комсомола, 44, «Финансовый отдел» с 8.00 до 16.00 по рабочим дням по 20 мая 2022 г. включительно, телефоны: 8 (0174) 26 07 31, 23 65 26.

ОАО «Гомельоблреклама» филиал «Эксперт-Услуга» (организатор аукциона) по поручению ОАО «Гомельский ликеро-водочный завод «Радамир» (продавец) извещает о проведении 25 мая 2022 года открытого повторного аукциона со снижением цены по продаже имущества в 11.00 в городе Гомеле по улице Гагарина, 20

№ лота	Наименование предметов торгов	Начальная цена продажи имущества, с учетом НДС, бел. руб.	Сумма задатка, с учетом НДС, бел. руб.
Местонахождение лотов: г. Гомель, ул. Войсковая, 16			
1	Грузовой бортовой тентовый GAZ 3309 KI 4738 «CUPAVA», рег. № АА 5518-3, год выпуска – не определен, номер кузова (рамы) Y3H47380060038153, цвет – белый, состояние – удовлетворительно, пробег – 518 150 км	6 083,00	304,15
2	Грузовой бортовой тентовый MAZ 437143 332, рег. № АІ 0666-3 2011 года выпуска, номер кузова (рамы) У3М437143В0000921, цвет – белый, состояние – удовлетворительно, пробег – 474 176 км	9 000,00	450,00
3	Полуприцеп цистерна CLAYTON CLAYTON, рег. № А 9531 В3 1997 года выпуска, номер кузова (рамы) 9724521, цвет – серебристо-синий, состояние – удовлетворительно, пробег – 363 050 км	50 000,00	2 500,00

Продавец: ОАО «Гомельский ликеро-водочный завод «Радамир», г. Гомель, ул. Севастопольская, 106.

Порядок ознакомления с имуществом осуществляется по контактным тел.: 8 (0232) 25-49-97, 8 (033) 872-877 – начальник транспортного цеха Туманов Александр Николаевич.

Шаг аукционных торгов – 5 %.

Для участия в аукционе необходимо:

1. Оплатить задаток на расчетный счет Продавца (ОАО «Гомельский ликеро-водочный завод «Радамир»): р/с BY86 BLVB 3012 0400 0783 1600 1007 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по Гомельской области, УНП 400078316, БИК BLBBSBY2X, назначение платежа – задаток за участие в аукционных торгах по лоту № (задаток для участия в аукционе перечисляется до подачи заявления).
2. Подать заявление организатору аукциона по установленной форме с приложением необходимых документов можно с 12 мая 2022 г. по адресу: г. Гомель, ул. Гагарина, 20, 2-й этаж, каб. «Эксперт-Услуга» в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 16.00.

Прием заявлений для участия в аукционе заканчивается 23 мая 2022 г. в 16.00. Заявления, поступившие после установленного срока, не принимаются. Организатор аукциона вправе отказаться от проведения аукциона в любое время, но не позднее чем за три дня до его проведения. В случае если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только единственным участником, объект аукциона продается этому участнику при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5 (пять) %. Участник торгов имеет право до начала торгов письменно отозвать свое заявление на участие. Неявка участника торгов на торги признается отказом

от участия в торгах. В этих случаях сумма внесенного им задатка возвращается Продавцом в течение 5 (пяти) рабочих дней со дня проведения торгов. Победителями торгов будут признаны участники, предложившие более высокую цену. Лица, являющиеся победителями торгов, обязаны: подписать протокол о результатах аукциона; произвести оплату за услуги (вознаграждение) по организации и проведению торгов, затраты за публикацию в газете «Звезда» в течение 3 (трех) рабочих дней с момента подписания протокола; заключить договор купли-продажи в течение 20 (двадцати) календарных дней от даты подписания протокола о результатах аукциона; оплатить приобретаемое имущество согласно договору купли-продажи. Задатки, уплаченные участниками аукциона, ставшими победителями, будут учтены в счет исполнения обязательств по договору купли-продажи. Проводится аукцион в соответствии с Положением открытого акционерного общества «Гомельоблреклама» филиал «Эксперт-Услуга» о порядке организации и проведения аукционов по продаже имущества и права на заключение договоров аренды нежилых помещений (их части).

Ранее опубликованное извещение о торгах размещено в газете «Звезда» от 09.09.2021 г. № 173 (29542), от 10.03.2022 г. № 47 (29669).

Порядок оформления участия в аукционе, в том числе документация, необходимая для регистрации участника торгов, порядок проведения аукциона размещены на официальном сайте Организатора торгов – www.gomeloblrreklama.by, www.expert-usluga.by, раздел «Аукционы».

Дополнительная информация по контактным телефонам Организатора аукциона: 8 (0232) 23-23-54 (тел./факс), 23-23-56, 8 (029) 651-22-19, 8 (029) 126-66-62, 8 (044) 599-18-16.

ОАО «Элегант» уведомляет акционеров о покупке на баланс Общества акций простых (обыкновенных) собственного выпуска с целью сокращения их общего количества (аннулирования)

ПРЕДЛОЖЕНИЕ О ПОКУПКЕ АКЦИЙ

Полное наименование и место нахождения – открытое акционерное общество «Элегант», г. Гомель, ул. Интернациональная, 13-1, телефон (8 232) 32-17-40.

Полное наименование, место нахождения открытого акционерного общества, акции которого приобретаются, – открытое акционерное общество «Элегант», г. Гомель, ул. Интернациональная, 13-1.

Цель приобретения акций, определенная общим собранием акционеров, на котором было принято решение о таком приобретении, – сокращение их общего количества (аннулирование).

Количество акций, которое намеревается приобрести покупатель, – 2 000 (две тысячи) штук простых (обыкновенных) акций.

Фиксированная цена покупки акций, установленная общим собранием акционеров – 15 00 (пятнадцать) белорусских рублей.

Порядок и форма расчетов – зачисление денежных средств в безналичной форме в белорусских рублях на банковский счет, открытый на имя акционера, в порядке, установленном законодательством Республики Беларусь в срок не позднее 30 (тридцати) календарных дней с момента заключения договора купли-продажи акций.

Адрес, по которому будут заключаться договоры купли-продажи акций, – г. Гомель, ул. Интернациональная, 13, 4-й этаж, каб. 403 (ЗАО «Западное фондовое бюро»).

Даты начала и окончания срока представления акционерами предложений о покупке акций. Срок представления акционерами предложений о покупке акций – с 16.05.2022 г. по 26.05.2022 г.

Даты начала и окончания срока осуществления приобретения акций: заключение договоров – с 27.05.2022 по 24.06.2022 г., оплата в срок не позднее 30 (тридцати) календарных дней с момента заключения договора купли-продажи акций.

Наблюдательный совет.

«Встречайте праздники с Gillette!»

Организатор рекламной игры: Общество с ограниченной ответственностью «Минт филд» (далее именуемое «Организатор»), 220052, г. Минск, ул. Гурьского, д. 37, пом. 5Н, комната 5Н-5/6, УНП 192465627
Наименование рекламной игры – «Встречайте праздники с Gillette!».
Срок начала рекламной игры – 21 ноября 2021 года, **срок окончания** – 13 мая 2022 года.
 Рекламная игра зарегистрирована Министерством антимонопольного регулирования и торговли Республики Беларусь 16 ноября 2021 г., свидетельство о государственной регистрации рекламной игры № 4106.
 Количество участников – 36. Призовой фонд разыгран полностью.

Наши победители:

Розыгрыш 20.12.2021 г.

Приз 1 – персональное наручное устройство к смартфону Apple Watch Series 3, модель: A1858 и денежные средства в размере 77,19 (семьдесят семь) белорусских рублей, 19 копеек:
 - Деркач Наталья Евгеньевна.
Приз 2 – робот-пылесос Xiaomi Mi Robot Vacuum-Mop SKV4093GL White (STYTJ01ZHM) и денежные средства в размере 66,22 (шестьдесят шесть) белорусских рублей, 22 копейки:
 - Горевская Алла Александровна.
Приз 3 – умная колонка Яндекс.Station серый (YNDX-0001S) и денежные средства в размере 39,31 (тридцать девять) белорусских рублей, 31 копейка:
 - Горевская Алла Александровна.

Розыгрыш 18.01.2022 г.

Приз 1 – персональное наручное устройство к смартфону Apple Watch Series 3, модель: A1858 и денежные средства в размере 77,19 (семьдесят семь) белорусских рублей, 19 копеек:
 - Буевич Ирина Владимировна.
Приз 2 – робот-пылесос Xiaomi Mi Robot Vacuum-Mop SKV4093GL White (STYTJ01ZHM) и денежные средства в размере 66,22 (шестьдесят шесть) белорусских рублей, 22 копейки:
 - Капешко Юлия Владимировна.
Приз 3 – умная колонка Яндекс.Station серый (YNDX-0001S) и денежные средства в размере 39,31 (тридцать девять) белорусских рублей, 31 копейка:
 - Буевич Ирина Владимировна.

Розыгрыш 18.02.2022 г.

Приз 1 – персональное наручное устройство к смартфону Apple Watch Series 3, модель: A1858 и денежные средства в размере 77,19 (семьдесят семь) белорусских рублей, 19 копеек:
 - Сидоревич Полина Витальевна.

Телефон для справок по вопросам проведения рекламной игры: +375445453540.

Поздравляем победителей и благодарим всех за участие в рекламной игре «Встречайте праздники с Gillette!»

Приз 2 – робот-пылесос Xiaomi Mi Robot Vacuum-Mop SKV4093GL White (STYTJ01ZHM) и денежные средства в размере 66,22 (шестьдесят шесть) белорусских рублей, 22 копейки:
 - Буевич Вадим Аркадьевич.
Приз 3 – умная колонка Яндекс.Station серый (YNDX-0001S) и денежные средства в размере 39,31 (тридцать девять) белорусских рублей, 31 копейка:
 - Буевич Вадим Аркадьевич.

Розыгрыш 18.03.2022 г.

Приз 1 – персональное наручное устройство к смартфону Apple Watch Series 3, модель: A1858 и денежные средства в размере 77,19 (семьдесят семь) белорусских рублей, 19 копеек:
 - Масюк Татьяна Юрьевна.
Приз 2 – робот-пылесос Xiaomi Mi Robot Vacuum-Mop SKV4093GL White (STYTJ01ZHM) и денежные средства в размере 66,22 (шестьдесят шесть) белорусских рублей, 22 копейки:
 - Павлути Татьяна Степановна.
Приз 3 – умная колонка Яндекс.Station серый (YNDX-0001S) и денежные средства в размере 39,31 (тридцать девять) белорусских рублей, 31 копейка:
 - Жоглик Алексей Олегович.

Розыгрыш 18.04.2022 г.

Приз 1 – персональное наручное устройство к смартфону Apple Watch Series 3, модель: A1858 и денежные средства в размере 77,19 (семьдесят семь) белорусских рублей, 19 копеек:
 - Жоглик Алексей Олегович.
Приз 2 – робот-пылесос Xiaomi Mi Robot Vacuum-Mop SKV4093GL White (STYTJ01ZHM) и денежные средства в размере 66,22 (шестьдесят шесть) белорусских рублей, 22 копейки:
 - Шаповалов Валентин Михайлович.
Приз 3 – умная колонка Яндекс.Station серый (YNDX-0001S) и денежные средства в размере 39,31 (тридцать девять) белорусских рублей, 31 копейка:
 - Касперская Татьяна Николаевна.

Информация о проведении открытого аукциона 16 июня 2022 г. по продаже гражданам Республики Беларусь в частную собственность земельных участков для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома в г. Смолевичи

Организатор аукциона: Смолевичский районный исполнительный комитет, 222201, г. Смолевичи, ул. Советская, д. 125

№ лота	Адрес земельного участка	Кадастровый номер	Площадь (га)	Целевое назначение	Начальная цена земельного участка (бел. руб.)
1	г. Смолевичи, ул. Парковая, д. 31	624850100004000074	0,0927	Для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома	16 000
2	г. Смолевичи, ул. Радужная, д. 11	624850100007000039	0,1422	Для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома	18 000
3	г. Смолевичи, ул. Брестская, д. 13	624850100001000785	0,1500	Для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома	28 000

Аукцион состоится 16 июня 2022 г. в 15.00 в Смолевичском районном исполнительном комитете по адресу: г. Смолевичи, ул. Советская, д. 125, зал заседаний.
 Извещения о проведении аукциона размещены на сайтах: Государственного комитета по имуществу: <https://au.nca.by/>, Смолевичского райисполкома: isp@smolevichi.gov.by, на сайте Минского областного исполнительного комитета.

Извещение об открытом аукционе по продаже не завершенного строительством жилого дома и земельного участка в частную собственность для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома в г. Гродно 14 июня 2022 года

№ лота	Местонахождение земельного участка, его кадастровый номер	Площадь земельного участка (га)	Характеристика (описание) не завершенного строительства капитального строения	Ориентировочные расходы по подготовке документации для проведения аукциона, руб.	Начальная цена предмета аукциона (в том числе: начальная цена не завершенного строительства капитального строения; земельного участка), руб.	Сумма задатка, руб.
1*	Гродненская обл., г. Гродно, ул. Малая, 10 (V-350, микрорайон «Южный-4») 440100000003003793	0,1231	Незавершенное незаконсервированное капитальное строение наружная площадь (площадь застройки): 197 (197) кв. м. Степень готовности 8 %. Фундамент: железобетон	367,30	36 860,50 (6 454,80; 30 405,70)	7 300
2*	Гродненская область, г. Гродно, ул. Ручейная, 36 (V-325, микрорайон «Барановичи 5, 6») 440100000003004885	0,1011	Незавершенное незаконсервированное капитальное строение наружная площадь (площадь застройки): 214 (214) кв. м. Степень готовности 10 %. Фундамент: бетон. Подвал: наружные стены фбс ж/б, перекрытия: плит. ж/б, площадь 34 кв. м	358,20	31 641,49 (12 038,20; 19 603,29)	6 300
3*	Гродненская область, г. Гродно, ул. Ларисы Ляшенко, 15 (V-400, микрорайон «Заболотье») 440100000001007988	0,0998	Незавершенное незаконсервированное капитальное строение наружная площадь (площадь застройки): 174 (174) кв. м. Степень готовности 8 %. Фундамент: железобетон	367,30	34 092,30 (6 048,50; 28 043,80)	6 800
4*	Гродненская область, г. Гродно, ул. Рожанского, 110 (V-1557, микрорайон «Зарца-4») 440100000003004431	0,1047	Незавершенное незаконсервированное капитальное строение, наружная площадь (площадь застройки): 21 (199) кв. м, общая площадь 174,6 кв. м. Степень готовности 41 %. Фундамент: бетон; наружные стены: блоки газосиликатные, столбы кирпичные; внутренние стены, перегородки: блоки газосиликатные; терраса	405,18	55 311,35 (34 224,77; 21 086,58)	11 000

* – Земельный участок предоставляется в частную собственность для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома. Инженерные коммуникации на участке отсутствуют. Возможность подключения к ввело-щадочным сетям водоснабжения, газоснабжения, электроснабжения и пр., и точки подключения определяются проектом. Земельный участок может иметь ограничения и обременения. Назначение земельного участка в соответствии с единой классификацией назначения объектов недвижимого имущества: земельный участок для размещения объектов усадебной застройки (строительства и обслуживания жилого дома, обслуживания зарегистрированной организацией по государственной регистрации недвижимого имущества, прав на него и сделок с ним квартиры в блокированном жилом доме). Условия, предусмотренные в решении о формировании земельного участка для проведения аукциона и предоставлении его победителю аукциона либо единственному участнику не состоявшегося аукциона: внесение платы за предмет аукциона; возмещение затрат на организацию и проведение аукциона, в том числе расходов, связанных с изготвлением и представлением участникам документации, необходимой для его проведения; обращение за государственной регистрацией прав на земельный участок в РУП «Гродненское агентство по государственной регистрации и земельному кадастру» в двухмесячный срок после утверждения протокола о результатах аукциона либо признания аукциона состоявшимся; продолжить строительство жилого дома. Победитель аукциона обязан возместить затраты в соответствии с решением Гродненского горисполкома от 30.05.2019 г. № 371 «О возмещении затрат на строительство объектов распределительной инженерной и транспортной инфраструктуры».

Организатор аукциона: коммунальное унитарное предприятие по оказанию услуг «Гродненский центр недвижимости».
 Для участия в аукционе необходимо: внести задаток в указанном размере, перечисленный на расчетный счет ВУ24 АКВВ 3012 0000 4181 0400 0000 Гродненское областное управление № 400 ОАО «АСБ Беларусбанк», г. Гродно, БИК АКВВВУ2Х, УНП 590727594, получатель – коммунальное унитарное предприятие по оказанию услуг «Гродненский центр недвижимости», задаток вносится в белорусских рублях в сумме согласно настоящему извещению; представить в коммунальное унитарное предприятие по оказанию услуг «Гродненский центр недвижимости» следующие документы: заявление на участие в аукционе установленной формы; документ, подтверждающий внесение суммы задатка; подписанное соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона (в двух экземплярах) установленной формы, включающее обязательство по уплате в соответствии с законодательством штрафных санкций и иные требования; дополнительно представляются: гражданином – копия документа, содержащего его идентификационные сведения, без нотариального засвидетельствования; представителем гражданином – нотариально удостоверенная доверенность; представителем при условии наличия двух или более участников. Победителем торгов по каждому предмету аукциона признается участник, предложивший наиболее высокую цену. Победитель торгов либо единственный участник, несостоявшегося аукциона, выразивший согласие на приобретение земельного участка как единственный подавший заявление на участие в аукционе, в течение 10 рабочих дней со дня утверждения протокола о результатах аукциона либо признания аукциона состоявшимся обязан: внести плату за земельный участок; возместить организатору аукциона затраты на организацию и проведение аукциона, в том числе расходы, связанные с изготвлением и представлением участникам документации, необходимой для его проведения (информация о данных затратах, порядке их возмещения доводится до сведения участников аукциона до его начала при заключительной регистрации под роспись); выполнить условия, предусмотренные в решении об изъятии земельного участка для проведения аукциона и предоставлении его в частную собственность победителю аукциона либо единственному участнику несостоявшегося аукциона. После совершения названных действий, но не позднее 2 рабочих дней, Гродненский горисполком выдает победителю аукциона либо единственному участнику несостоявшегося аукциона выписку из решения об изъятии земельного участка для проведения аукциона и предоставлении его в частную собственность участника либо признания аукциона состоявшимся; продолжить строительство жилого дома. Победитель аукциона обязан возместить затраты в соответствии с решением Гродненского горисполкома от 30.05.2019 г. № 371 «О возмещении затрат на строительство объектов распределительной инженерной и транспортной инфраструктуры».

Адреса сайтов: Государственного комитета по имуществу РБ: http://gki.gov.by/ru/au/auction-ainf_object/, Гродненского областного исполнительного комитета: <http://region.grodno.by/>, Гродненского городского исполнительного комитета: <http://www.grodno.gov.by/>, ГТ «Гродненский центр недвижимости»: <http://gcn.by/>, (telegram-канал: https://t.me/grodno_cn)

Крынічка

Выдавец рубрыкі Ірына ТАМКОВІЧ. Тэл. 8 (017) 287-18-15

Догляд за расадай пасля высадкі

Надышоў час перасадкі расады ў грунт. Разбіраемся, што трэба зрабіць, каб з яе выгадаваць дужыя расліны і зняць з іх добры ўраджай.

Угнаенні

Пры высаджванні расады на сталае месца ў лунку можна ўнесці спецыяльныя комплексныя ўгнаенні, а можна замяніць іх літрам спелага кампосту, парай сталовых лыжкаў пепелу і касцяной мукі, калі вы прыхільнік арганічнага земляробства.

Калі падчас вырошчвання расады выконваўся графік падкормак да яе высадкі ў грунт, то пасля ўнясення пры пасадцы ў лунку ўгнаенняў пра наступную падборку можна будзе не думаць амаль месяц: гэтыя комплексы забяспечаць расліны ўсім карыснымі рэчывамі.

Мульчыраванне раслін

Ад клопатаў, звязаных з праполкай, пасадкі засцеражэ тэхналогія муль-

чыравання. Дадатковы плюс — ахова каранёвай сістэмы ад перападаў тэмпературы, якія маюць месца ў перыяд зваротных замаразкаў. Мульчыраваць пасадкі можна агравалакном, скошанай газоннай травой, саломой, мохам-сфагнумам і іншымі матэрыяламі. Аднак варта ўлічваць, што ўкладваць пад расліны мульчу можна толькі пасля таго, як глеба ўжо дастаткова прагрэецца.

Часовае зацяненне раслін

Адрасу пасля высадкі расадзе патрабуецца некаторы час для адаптацыі. Таму хоць у першыя 5-7 дзён пасля высадкі культурам патрабуецца зацяненне.

Правільнае сховішча павінна засцерагаць пасадкі ад сонца, але пры гэтым забяспечваць доступ да іх свежага паветра і магчымаць праветывання. Ідэальна для гэтых мэт падыходзяць тонкі спанбонд, цюль, галінкі ліставых раслін. А вось шчыльны

матэрыял будзе ствараць залішні ў дадзенай сітуацыі парніковы эфект.

Засцярога ад холаду

Пластыкавыя або металічныя бочкі, бутлі і іншыя напоўненыя вадой ёмістасці дапамогуць у выпадку раптоўнага пахаладання (тых жа зваротных замаразкаў). У дзённым часе за сохт адносна высокай тэмпературы вада ў ёмістасцях будзе награвецца, а ўначы паступова аддаваць цяпло, саграваючы расліны. Гэта дапаможа змякчыць сутачныя перапады тэмпературы.

Найлепшыя ўгнаенні для клубніц

ня. У гэтым плане ўгноиванне клубніц кісламалочнымі прадуктамі дапаможа зрабіць глебу менавіта такой. Рэкамендуецца выкарыстоўваць кісламалочныя прадукты разам з попельам, гноем і перагноем. Калі правесці апыркванне разведзеным малаком, можна надоўга забыцца пра некаторых насякомых-шкоднікаў, такіх як тля і клешчы.

3. Угнаенні з хлеба вельмі добра ўплываюць на развіццё раслін. Клубніцы вельмі добра адкікаюцца на падкорк з дражджэй. Угнаенні для клубніц з хлеба робяцца вельмі проста: засушаны хлеб вымочваецца ў вадзе да закісання, высыпанне надыходзіць прыблізна праз 6-10 дзён. Атрыманы раствор разводзіцца вадой у судносінах 1:10. Дрожжы ствараюць спрыяльны ўмовы для росту клубніц — дзякуючы дражджавому грыбку

глеба падкисляецца, ягады атрымліваюць неабходнае харчаванне, такім чынам хлебная падкорка дзейнічае бустар для росту ягад.

4. Крапіва таксама можна выкарыстоўваць у якасці добрага ўгнаення. Як аказалася, для клубніц крапіва — гэта сапраўдны эліксір. Рытуецца падкорк проста. Неабходна сабраць палыш крапівы, змясціць у ёмістасць, заліць вадой, калі ёсць магчымасць, дажджавой, затым прыціснуць крапіву яким-небудзь грузам і накрывць ёмістасць саткай. Два разы на дзень крапіну настой варта вельмі добра перамешваць. Перад тым як пачаць падкармливанне, раствор разводзіцца вадой з разліку 1:20. Крапіва змяшчае ў лёгкасаасвальнай форме калій і азот, у глебе пасля палівання з'яўляецца вялікая колькасць дажджавых чарвякоў.

СЁННЯ

Месяц

Першая квадра 9 мая
Месяц у сусор'і Шалюў.

Сонца

	Усход	Заход	Даўжыня дня
Мінск	5.13	21.00	15.47
Віцебск	4.56	20.56	16.00
Магілёў	5.03	20.50	15.47
Гомель	5.06	20.42	15.36
Гродна	5.29	21.15	15.46
Брэст	5.36	21.09	15.33

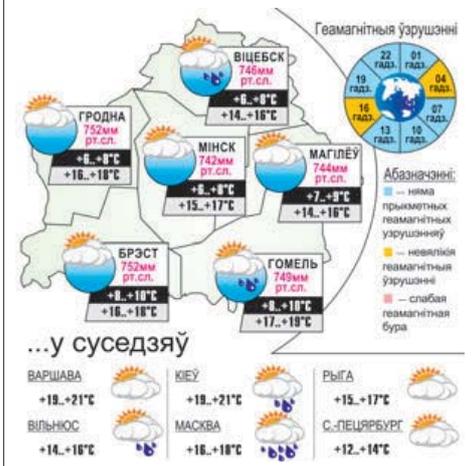
Імяніны

Пр. Арцёма, Васіля, Івана, Фядота, Філімона, К. Яны, Германа, Дамініка, Панкрата, Яна.

Фота Алены ДАЎЖАНОК.

ЗАЎТРА

1. Курыны памёт добры тым, што ўтрымлівае высокі працэнт азоту, без якога расліна не здольная даць буйныя, сакавітыя і салодкія плады. Выкарыстоўваецца курыны памёт у якасці падкормкі ў вадкім выглядзе. Стандартны разлік — 1 літр птушынага памёту на 10 літраў вады. Каб не спаліць расліну, прыгатаваны раствор павінен прастаяць каля трох дзён.

2. Кісламалочныя прадукты, напрыклад, сыроватка. Вядома, што малако змяшчае мінералы, азот, кальцый, серу, фосфар, больш за 19 важных амінакіслот. Для клубніц слабакіслая глеба — самае дабратворнае асяроддзе для развіцця і плоданашэн-

Даты Падзеі Людзі

12 МАЯ

Міжнародны дзень медыцынскай сястры. Афіцыйна адзначаецца з 1971 года ў дзень нараджэння Флорэнс Найцінгейл (1820—1910), англійскай мільсэрнай сястры, арганізатары службы мільсэрных сясцёр і сістэмы падрыхтоўкі кадраў сярэдняга і малодшага медыцынскага персоналу ў Вялікабрытаніі.

1931 год — нарадзіўся (г. Ветка) Уладзімір Ігнатавіч Бровікаў, партыйны і дзяржаўны дзеяч, журналіст, дыпламат, кандыдат філасофскіх навук. З 1965 года — на журналісцкай і партыйнай рабоце ў Віцебскай вобласці: рэдактар газеты «Віцебскі рабочы», сакратар Віцебскага абкама КПБ. У 1972—1978-х гадах у апарате ЦК КПСС. З 1978-га — другі сакратар ЦК КПБ, з 1983 года — старшыня СМ БССР. У 1986—1990-х гадах быў Надзвычайным і Паўнамоцным Паслом СССР у Польшчы.

1937 год — нарадзіўся Анатоль Васільевіч Лакціёнаў, беларускі вучоны ў галіне машынабудавання, доктар тэхнічных навук, прафесар, вынаходнік. Аўтар навуковых прац па тэарэтычных асновах разліку кінамайтных параметраў рабочых органаў праходчых камбайнаў, распрацоўчы пародаразбуральных прылад.

1942 год — на сумеснай нарадзе Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР і Бюро ЦК КП(б)Б былі зацверджаны тэкст Прысягі беларускага партызана і парадак яе прыняцця. Прысяга беларускага партызана — урачыстая клятва партызанаў змагацца супраць акупантаў да поўнага іх выгнання з беларускай зямлі.

З дапамогай авіяцыі Калінінскага і Заходняга франтоў, самалётаў, якія былі ў распараджэнні ЦК КП(б)Б, лістоўкі з яе тэкстам (100 тыс. экз.) былі распаўсюджаны ў раёнах дыслакацыі беларускіх партызанаў.

1364 год — у Кракаве створаны Ягелонскі ўніверсітэт — адзін з найстарэйшых у Еўропе.

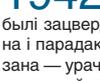
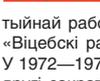
1926 год — маршал Юзаф Пілсудскі арганізаваў ваенны пераварот і ўсталяваў у Польшчы дыктатуру — так званы санцыяны рэжым.

1927 год — першы палёт спартыўнага самалёта АІР-1, на якім былі ўстаноўлены першыя савецкія сусветныя рэкорды (гэтую дату лічаць пачаткам дзейнасці канструктарскага бюро Аляксандра Якаўлева).

1933 год — нарадзіўся Андрэй Вазнясенскі, савецкі і расійскі пэат, публіцыст, мастак, архітэктар.

1944 год — поўным вызваленнем Крыма завяршылася Крымская наступальная аперацыя савецкіх войскаў.

ГАННА АХМАТАВА:
«Мужчыны, вы думаеце, жанчыны любяць прыгажунчыкаў альбо герояў?.. Не, яны любяць тых, хто пра іх клопаціцца».

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

Рэгістрацыйнае пасведчэнне нумар 2 ад 17 лютага 2009 года, выдадзенае Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Дырэктар — галоўны рэдактар КАРЛЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч.

АДРАС: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10а.

ТЭЛЕФОНЫ У МІНСКУ: прыёмнай — 311 17 13 (тэл.факс);

адрэсаў: пісьмаў — 311 17 44, маркетынгу — 263 66 73, бухгалтэрыі — 311 17 16.

ПРЫЁМ РЭКЛАМЫ: тэл./факс: 311 17 27,

е-mail: reklama@zviazda.by

Афіцыйны адрэс электроннай пошты: zviazda@zviazda.by

www.zviazda.by

(для зваротаў):
zvarot@zviazda.by

Газета адрэсавана ў Рэспубліканскім унітарным прайпрыемстве

«Выдавецтва «Беларускі Дом друку», ЛП № 02330/106 ад 30.04.2004.

220013, Мінск, прасп. Незалежнасці, 79/1. Выдодзіць 5 разоў на тыдзень.

Тыраж 14.804. Індэкс 63850. Зак. № 1222.

Нумар налічаны ў 1930.

11 мая 2022 года.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12